

Şinasi Barutçu

Fotoğrafın İzinde

Tracing Photography

Şinasi Barutçu

Fotoğrafın İzinde

Tracing Photography

Şinasi Barutçu

Fotoğrafın İzinde

Marcus Graf

Millî Reasürans Sanat Galerisi, 'Şinasi Barutçu: Fotoğrafın İzinde' adlı retrospektif sergisi ile Türkiye'de fotoğraf alanının öncülerinden birini ağırlıyor. 1906 yılında İstanbul'da doğan Şinasi Barutçu, hayatı boyunca fotoğrafçılığın ve fotoğraf eğitiminin kurumsallaşmasında aktif rol aldı. Barutçu, Türkiye'nin ilk fotoğrafçılarından ve aynı zamanda ilk akademik fotoğraf eğitimlerinden biri olarak kabul edilir.

Sanatsal yolculuğuna 1920'de Resne Fotoğrafhanesi'nde başlayan Şinasi Barutçu çok geçmeden fotoğrafa büyük bir tutku ile bağlandı. Sekiz yıl sonra, sanatçı eğitim için Almanya'ya gönderildi. Barutçu, Leica fotoğraf makinesini bu dönemde aldı.

1932'de Türkiye'ye dönen Barutçu yeni kurulan Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Yazı, Grafik Sanatlar ve Fotoğraf eğitmeni olarak ders vermeye başladı. Halkevlerindeki çalışmalarının yanı sıra hem yazar hem de yayıncı olarak fotoğrafçılığın Türkiye'de yaygınlaştırılmasına katkıda bulundu. Sanatçı 1945'te ülkedeki ilk fotoğrafçılık dergisi olan 'Amatör ve Profesyonelin Foto Dergisi'ni yayımladı. İki yıl sonra da 'Foto Konuşmaları' adlı, sanat öğrencileri ve fotoğrafçılara temel bir kaynak teşkil edecek kitabını yayınladı. Şinasi Barutçu, fotoğrafçılığa ilgiyi ve bu konuda bilgiyi arttırma arzusu 1950'de Türkiye Amatör Foto Kulübü'nü (TAFK) kurmasına da yol açtı. Bu da 1959'da İstanbul Fotoğraf ve Sinema Amatör Kulübü'nün (İFSAK) kuruluşuna önyak oldu.

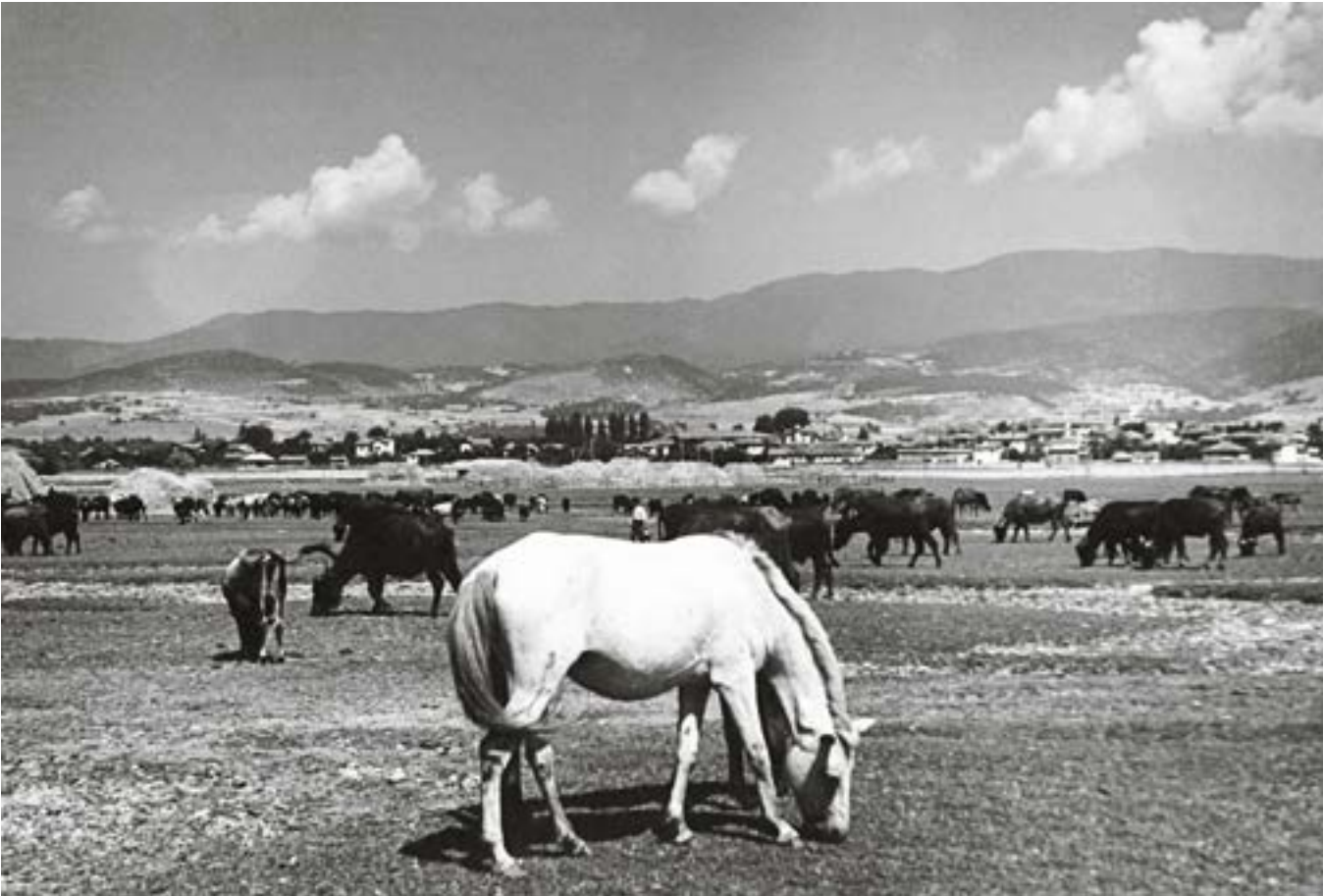
Peyzajdan portreye ve deneysel soyutlamaya kadar pek çok farklı tarzda çalışan sanatçı, 1955 senesinde Türkiye'de renkli fotoğrafı ilk kez sunduğu sergi gibi çeşitli ulusal ve uluslararası yarışma ve sergilerde başarıyla yer aldı. Kariyerinin devamında da sayısız fotoğrafçılık derneğinde, eğitim kurumunda ve yayında çalıştı.

1940'larda Şinasi Barutçu dağcılığa da merak sardı ve bu tutkusunu fotoğrafçılık aşkıyla birleştirdi. Kamerasını her daim yanında bulunduran sanatçı, 1945 senesinde Cilo Dağları ve Reşko Zirvesine tırmanışında olduğu gibi, çektiği çarpıcı fotoğraflarla doğanın güzelliklerini ve oradaki halkın yaşam biçimlerini belgeledi.

Şinasi Barutçu'nun külliyatı, doğa ve topluma dair farklı konuları ele almasıyla modern Türkiye tarihinin önemli bir görsel hafızasını oluşturur. Fotoğraflarında bir yandan şehir manzaraları ve endüstriyel binalar önemli bir rol oynarken, hem kalabalık caddeler ve meydanlardaki gündelik hayatla hem de sessiz ve boş arka sokaklarla ilgilenir.

Mimari ve kentsel yapıların yanı sıra bireyin yaşamı ve çalışması da onun için önemli bir konu olmuştur. Fotoğraflarında yalnızca kentteki modern hayata odaklanmamış, kırsal alandaki geleneksel yaşam biçimlerini de göstermiştir. İşte tam da bu nedenle Barutçu'nun külliyatında sanayi mahallelerinde işçi serilerinin yanı sıra köylülerin yaşamına dair pek çok fotoğraf bulunur. Tüm bunları düşününce, Şinasi Barutçu'nun kent kültürünün bir gözlemcisinden çok daha fazlası olduğunu söylemek mümkün. Barutçu, modern bir sokak fotoğrafçısından veya sosyopolitik konulara duyarlı bir belgeselciden de fazlasıdır. Doğa, toplum ve insanlara olan merakı onu fotoğrafçılıkla bütüncül olarak ilgilenmeye yöneltmiş, çalışmalarına çoğulcu bir karakter kazandırmıştır.

Barutçu'nun doğa ilgisi sayısız manzara, dağ, bitki ve hayvan fotoğrafı çekmesine neden olmuştur. Dramatik ışık ve gölge kullanımının yanı sıra dinamik kompozisyon algısı sayesinde güçlü bir duygu taşıyan fotoğraflarıyla tanık olduğu çevresini kayıt altına almıştır. Buna karşın işleri hiçbir zaman dramatik, kitsch veya pitoresk olma tuzağına düşmez. Onun özgün yaklaşımıyla, öznellik ve nesnellik harmanlayarak, bir güzellik ve asalet estetiği yaratırlar. Şinasi Barutçu hiçbir zaman manzaraya kapılmaz, aksine temsil nesnesini gözlemleyebilmek ve analiz edebilmek adına mesafesini

korur. Bu yüzden de fotoğraflarında sıradan bir dokümantasyon olmaktan uzak, sakın ve gerçekçi bir karakter vardır.

Külliyatında modern kültür ve doğa üzerine çalışmaların yanı sıra, son bir grup olarak yakın çekimler ve fotogram alanında deneysel işler de bulunuyor. Endüstriyel veya kentsel yapılara ya da bitkiler ve doğal nesnelere dair radikal detaylar, dokuların ve maddelerin güzelliğini açığa çıkaran soyutlamalar doğurur. Bu çalışmalar temsilci fotoğrafçılığın geleneksel karakterine karşı gelir ve fotoğrafı gerçekliğin basit bir yansıması olma kaygısından özgürleştirir. Bu detaylar dünyayı alternatif açılardan görme ve anlamaya dair yeni olasılıklara kapı aralar ve dolayısıyla izleyiciyi bilinenin ötesine geçmeye teşvik eder.

Geleneksel temsil ve klasik retinal estetiğin sınırlarını son olarak aştığı yer ise geometrik ve organik formlar aracılığıyla kompozisyonlar yarattığı soyut fotogramlardır. Bu siyah beyaz işler fotoğraftan ziyade soyut resim ve çizim alanına daha yakın olarak konumlanır Aynı zamanda Barutçu'nun güzel sanatlara olan derin ilgisini de kanıtlar niteliktedirler. Hakikaten de, Şinasi Barutçu fotoğrafçılıkla uğraşmanın yanı sıra grafik tasarım alanında da çalışan ve çok sayıda suluboya resim üreten multidisipliner bir sanatçıydı.

Modern sanatın çeşitli estetik ve kavramsal stratejilerinden yararlanan sanatçının külliyatı, yeni nesnelcilik, sokak fotoğrafçılığı, fotomuhabirlik, Konstrüktivizm ve Dada ile etkileşimini gösterir. Bu açıdan, yani modernizmin ve modern sanatın izinde gitmeleriyle, fotoğrafları son derece çağdaştır. Pek çok manzara fotoğrafında sükûnetli ve gerçekçi yaklaşımında yeni nesnellüğün sadeliği göze çarparken, kentsel görüntüleri ise sokak fotoğrafçılığı ve fotomuhabirliğin snap shot (şipşak) estetiğini taşır. Malzemeler, makineler ve endüstriyel yapılara olan ilgisi ve alışılmışın dışında kompozisyon yöntemleri kullanması konstrüktivist fotoğrafçılığı çağrıştırırken fotogramları erken dönem Dada deneysel fotoğrafçılığıyla ilişkilendirilebilir.

'Şinasi Barutçu: Fotoğrafın İzinde' sergisinde yukarıda bahsi geçen bu farklı kategorilerde kapsamlı çalışmaları bir araya getiriyor. Bu önemli sanatçının çeşitli dönemlerinden fotoğraflar sergilemenin yanı sıra farklı biçimsel ve estetik stratejilerini de gösteriyor. Sergiye eşlik eden yayınlı birlikte bu retrospektif, Barutçu'nun başarılı kariyerinin kapsıyor ve bu yolla onun çığır açan çalışmalarını daha geniş bir izleyici kitlesiyle buluşturmayı ve paylaşmayı umuyor. 'Şinasi Barutçu: Fotoğrafın İzinde' sergisi, sanatçının farklı yaklaşımlarını serginin farklı kısımlarında birbirinden ayırıştırarak sunuyor; böylece de büyüleyici külliyatının karmaşık karakterini gözler önüne seriyor ve bütüncül fotoğrafçılık anlayışını izleyiciye aktarıyor.

Fotoğrafçılık ve sanat eğitiminde önemli isimlerden olan Şinasi Barutçu, fikirleri sayısız sanatçı tarafından bugün de yaşatılıyor ve geçmişe dair görüntüleri bugünün dünyasını anlamak için birer referans noktası olarak görülüyor. Barutçu onu izleyen pek çok sanatçıya hocalık etmiş olmakla kalmıyor, aynı zamanda kültür, doğa ve bilime dair bilgiyi iç içe geçiren fotoğrafçılık yaklaşımıyla bugünün genç kuşak sanatçıları ve fotoğrafçıları için bir nevi kılavuz işlevi görüyor.

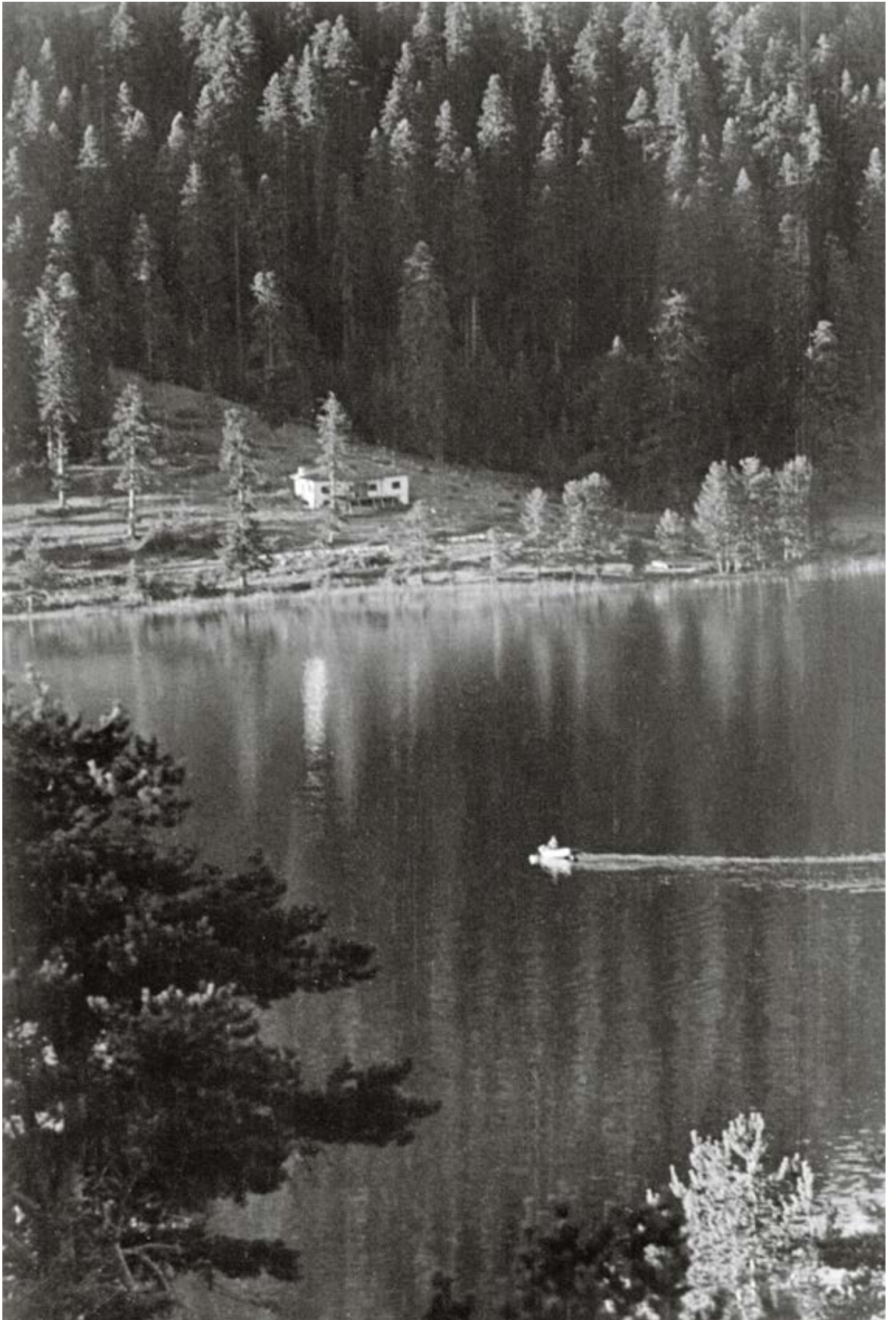

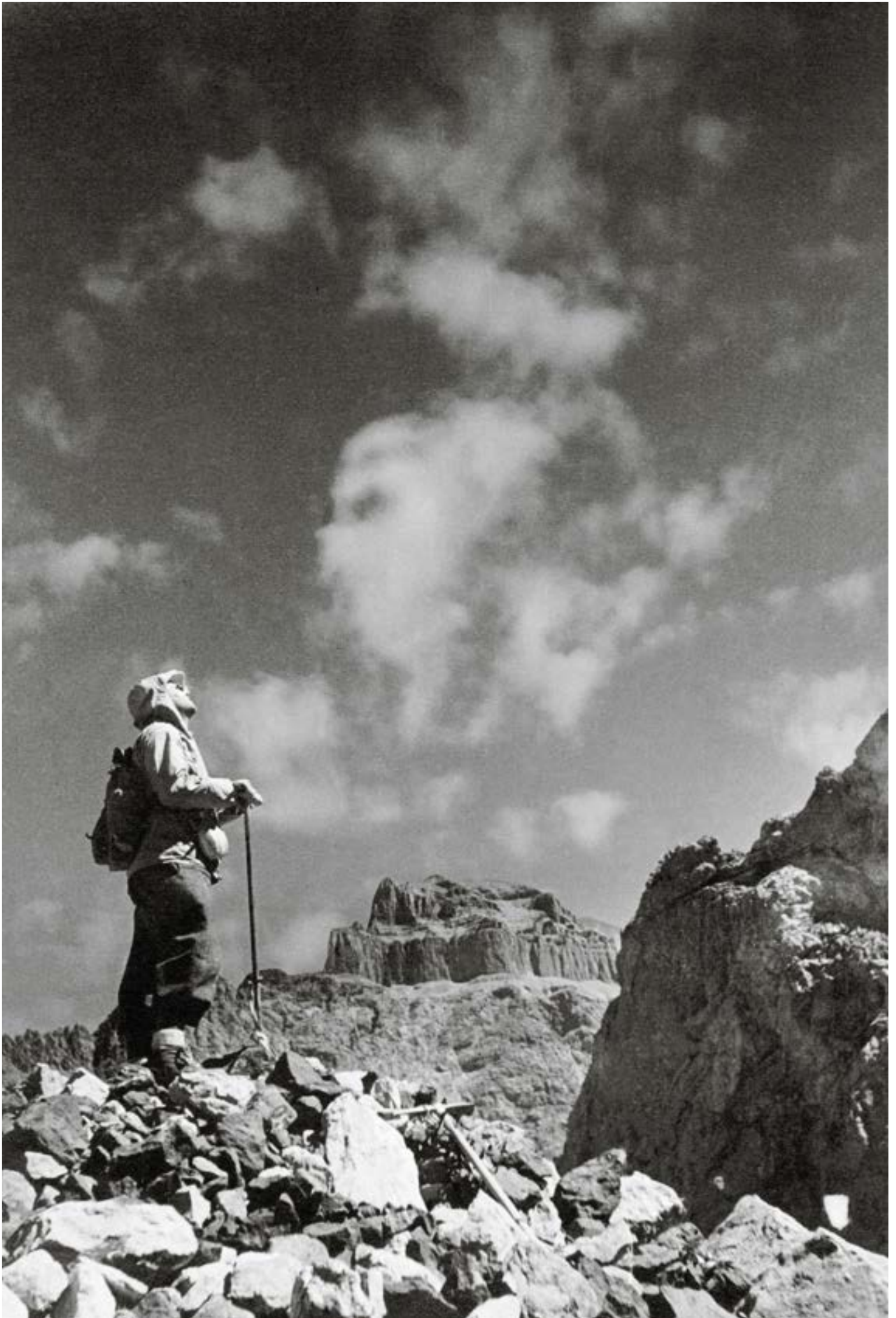

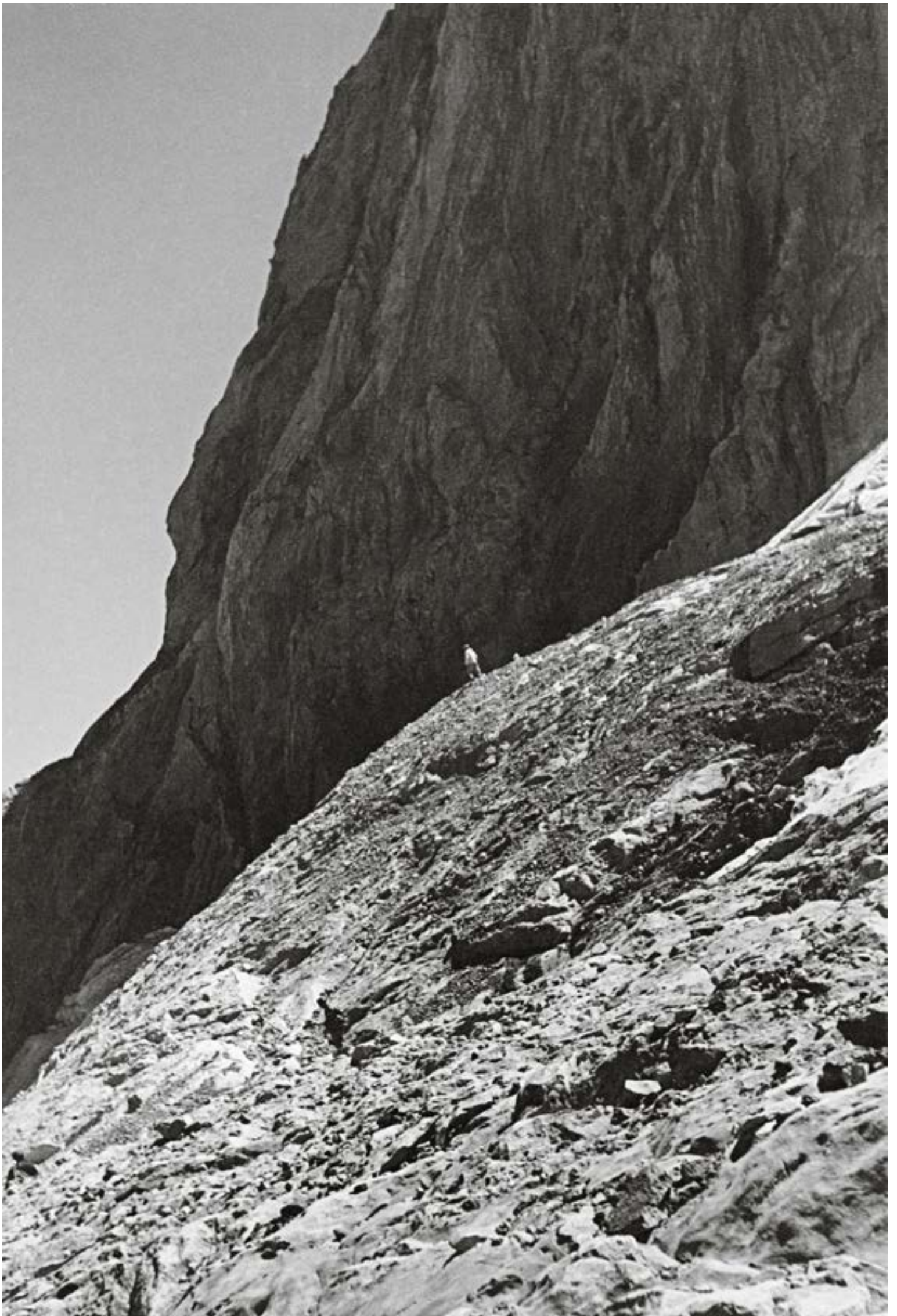

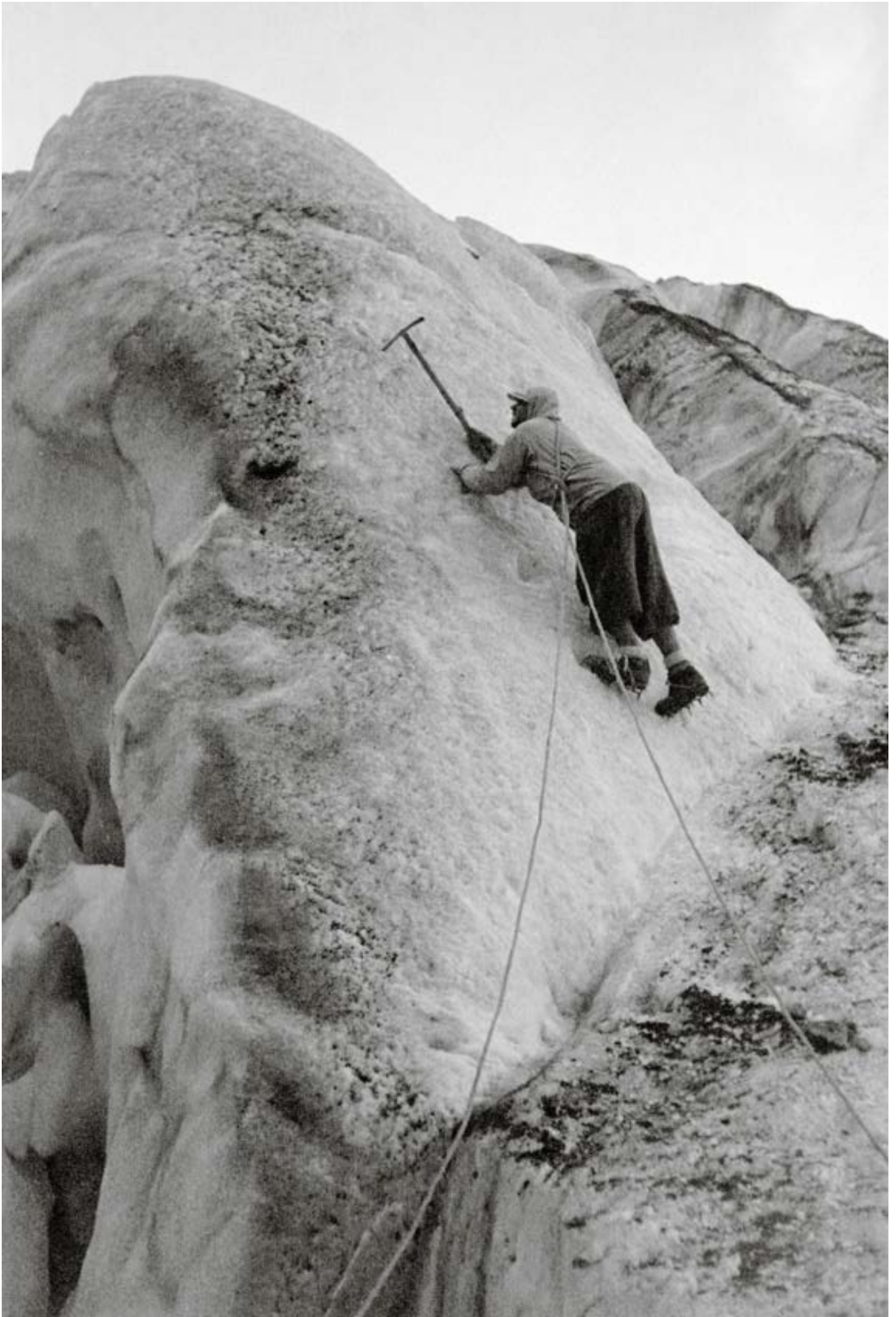

Şinasi Barutçu

Tracing Photography

Marcus Graf

With the retrospective exhibition 'Şinasi Barutçu: Tracing Photography', Milli Reasürans Art Gallery presents one of the pioneers in the field of photography in Turkey. Born in 1906 in Istanbul, Barutçu counts among the first professional photographers as well as academic photography instructors. Throughout his long career as artist and teacher, he took actively part in the professionalization and institutionalization of photography and its education.

Beginning his artistic journey in 1920 at Resne Fotoğrafhanesi, Şinasi Barutçu quickly developed a passion for photography. Eight years later, after he temporarily had moved to Germany for studying pedagogy in Cologne and Bonn, the artist also enrolled in various photography courses. At this time, he bought his iconic Leica photo camera, which is supposed to be the first owned by a Turk.

Returning to Turkey in 1932, Barutçu became a teacher at the newly installed Gazi Eğitim Enstitüsü as instructor for Text, Graphic Arts and Photography. Besides his work in Halkevleri, he also contributed as writer and publisher to the wider mediation of photography in Turkey. In 1945, the artist founded 'Amatör ve Profesyonelin Foto Dergisi', the first magazine for photography. Two years later, he published his book 'Foto Konuşmaları', which became a basic source for generations of art students and photographers. Şinasi Barutçu's wish to enlarge the understanding and interest in photography led him to also establish the association Türkiye Amatör Foto Kulübü (TAFK) in 1950, which triggered the foundation of the Istanbul Fotoğraf ve Sinema Amatör Kulübü (İFSAK) in 1959.

Working in various genres ranging from landscape to portrait to experimental abstraction, the artist successfully participated in various national and international competitions and exhibitions, where in 1955, he became the first to present color photography in Turkey. In the continuation of his career, Barutçu took part in numerous photography associations, and educational institutions as well exhibitions and publications.

In the 1940s, Şinasi Barutçu also developed a passion for mountaineering, which he combined with his love for photography. Always having a camera by his side, in 1945 e.g., the artist documented the climbing of the Cilo Mountains in astonishing pictures showing the beauty of nature and the life of the people living there.

The oeuvre of Şinasi Barutçu forms a great visual memory of the modern history of Turkey, as it reflects on various topics related to nature, culture and society. While cityscapes and industrial buildings play an important role, he was also interested in the everyday life on busy boulevards and on public squares as well as on silent and empty backstreets.

Besides architecture, and urban structures, also the life and work of the individual was important for him. Though, he did not only focus on modern life in the city but also depicted traditional lifeforms in rural areas. This is the reason why in Barutçu's oeuvre, series of proletarian workers in industrial districts as well as numerous photos about the life of peasants can be found. Indeed, Şinasi Barutçu was more than an observer of urban culture; he was more than a modern street photographer or socio-politically engaged photojournalist. His wide interest in nature, society and the people led him to a holistic interest in photography that caused the pluralist character of his work.

Barutçu's love for and interest in nature made him shoot uncountable pictures of landscapes, mountains, plants, and animals. He captured the magic of our planet in photos that are strongly emotional through his dramatic use of light and shadow as well

as his dynamic notion of composition. At the same time, his works never fall in the trap of melodrama, kitsch or the picturesque. They create an aesthetic of beauty and the sublime through merging objectivism with subjectivism in his unique approach to photography. Şinasi Barutçu was never overwhelmed by the scenery but kept a distance to observe and to analyze the object of representation. That is why his photos possess a calm and realist character without being ordinary documentations.

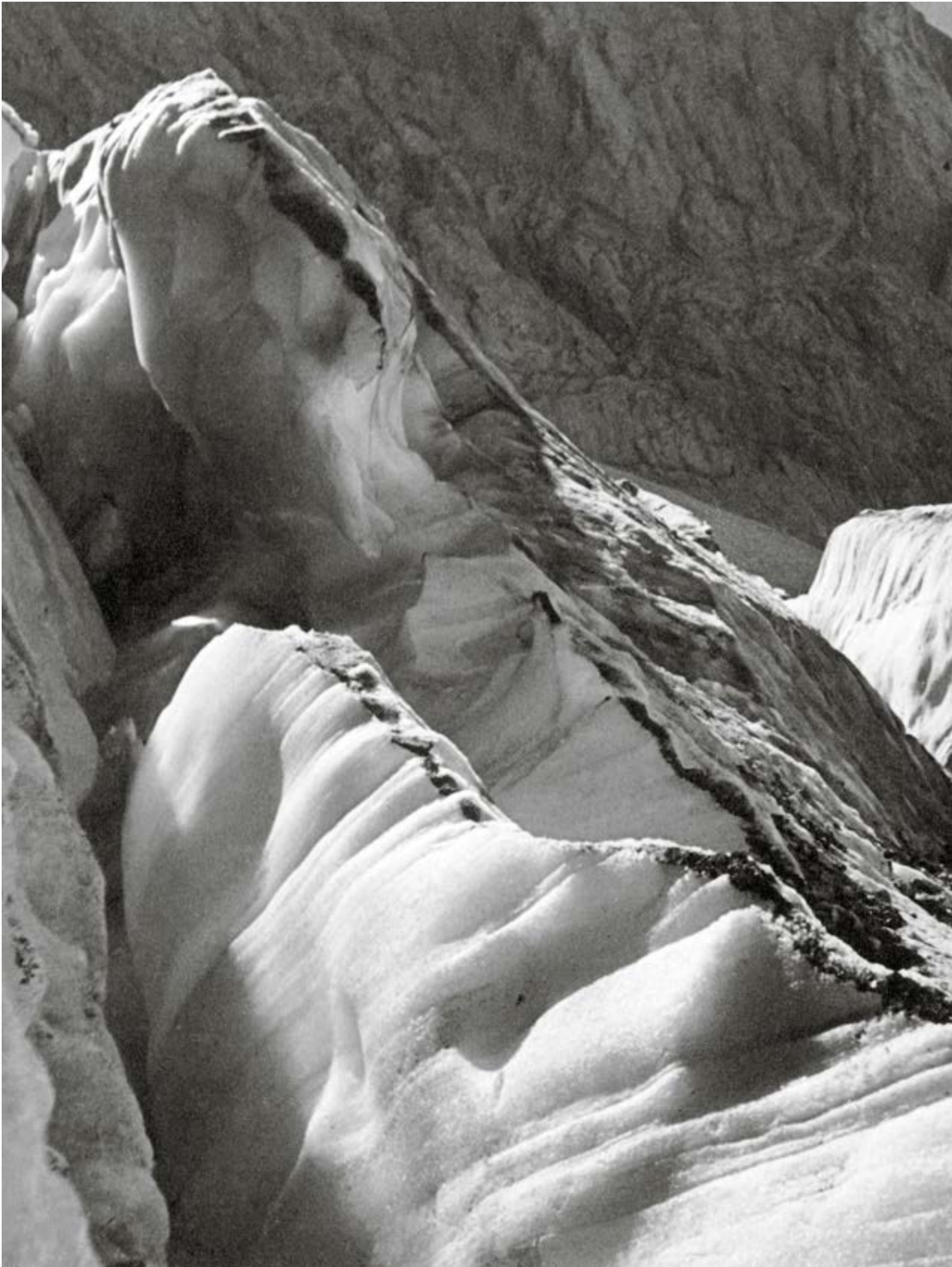
Besides modern culture and nature, as a last group of works, close-ups as well as experimental pieces in the field of Photogram can be found in his oeuvre. Radical details of industrial or urban structures as well as plants and natural objects cause abstractions that reveal the beauty of textures and material. These works oppose the traditional character of representative photography and liberate it from a simple reflection of reality. These details open new possibilities for seeing and understanding the world from alternative angles, and so inspire the spectator to go beyond the known.

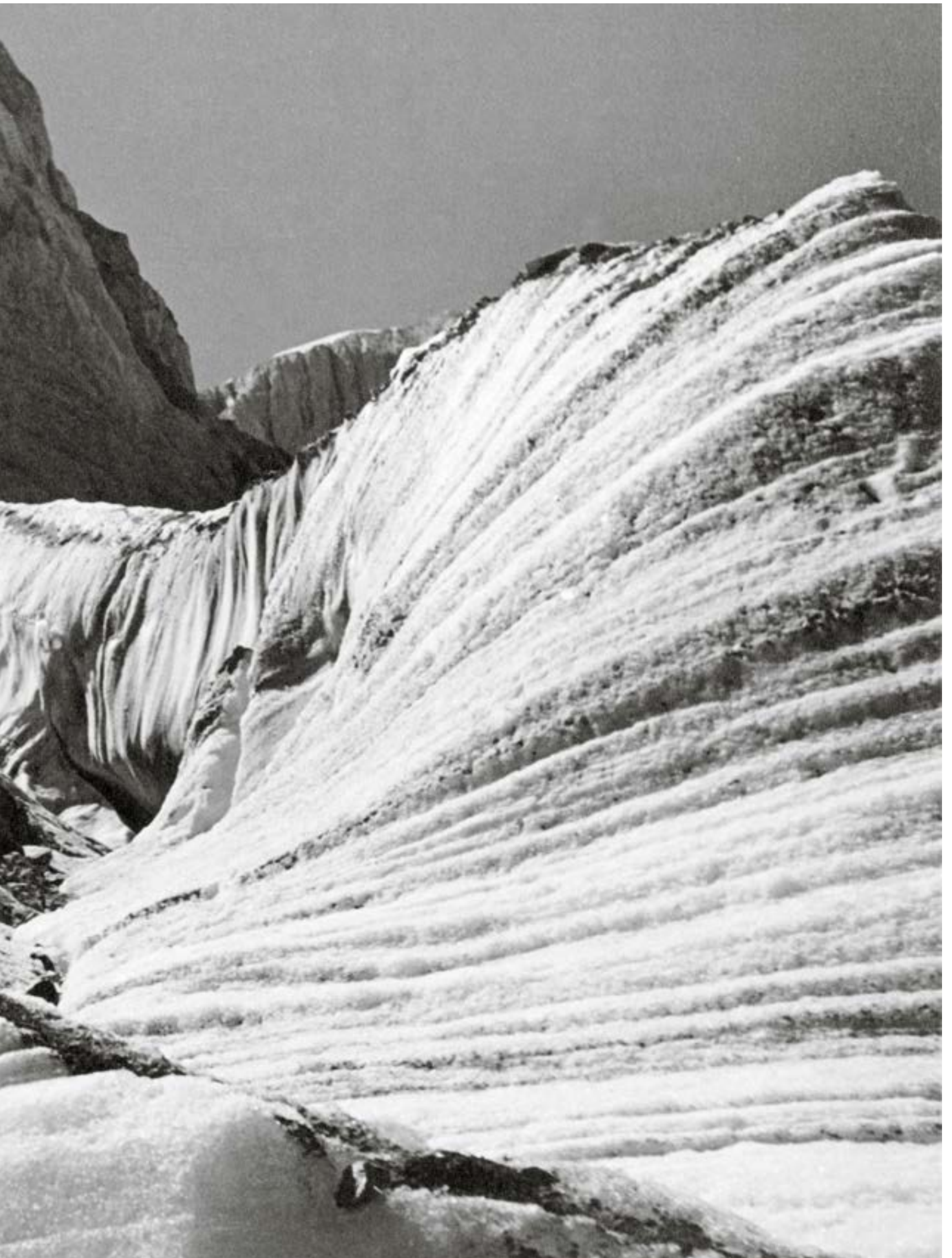
The final overcoming of the barriers of traditional representation and classic retinal aesthetics take place in his abstract Photograms, where the artist creates compositions of geometrical and organic forms. These black and white works are closer related to the field of abstract painting and drawing than to photography. They also proof his deep interest in the fine arts. Indeed, Şinasi Barutçu was a multidisciplinary artist, who besides dealing with photography also worked in the field of graphic design and created a large body of watercolor paintings.

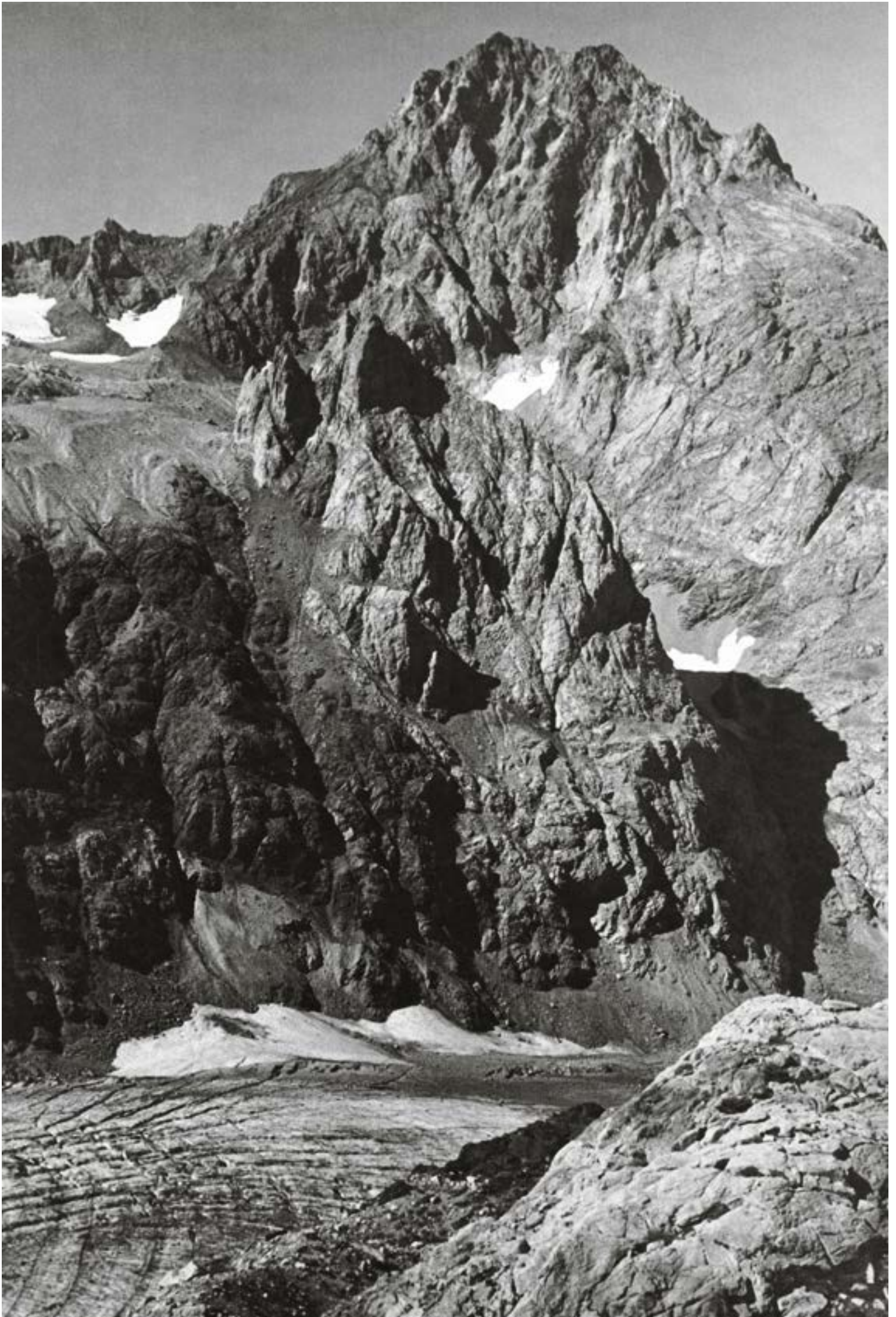
Drawing on various aesthetic and conceptual strategies of modern art, his oeuvre shows relations to new objectivity, street photography, photojournalism, constructivism and Dada. In this sense, his photos were highly contemporary by following the character of modernism and modern art. While the simplicity of new objectivity can be seen in the calm and realist approaches in many of his landscape photos, the snap-shot aesthetic of street photography and photojournalism characterizes the urban scenes. His interest in materials, machines, and industrial structures as well as his use of unorthodox composition methods remind the spectator of constructivist photography. And the photograms can be related to the early photo-experiments of Dada.

The exhibition 'Şinasi Barutçu: Tracing Photography' displays the above-mentioned groups in an extensive exhibition by showing photos from various periods as well as by presenting different formal and aesthetic strategies of this important artist. Together with the accompanying publication, the retrospective covers the whole span of his successful career for sharing and mediating his groundbreaking work to a wider audience. 'Şinasi Barutçu: Tracing Photography' singles out his various approaches in separate parts of the exhibition for revealing the complex character of his appealing oeuvre, and for communicating his holistic notion of photography.

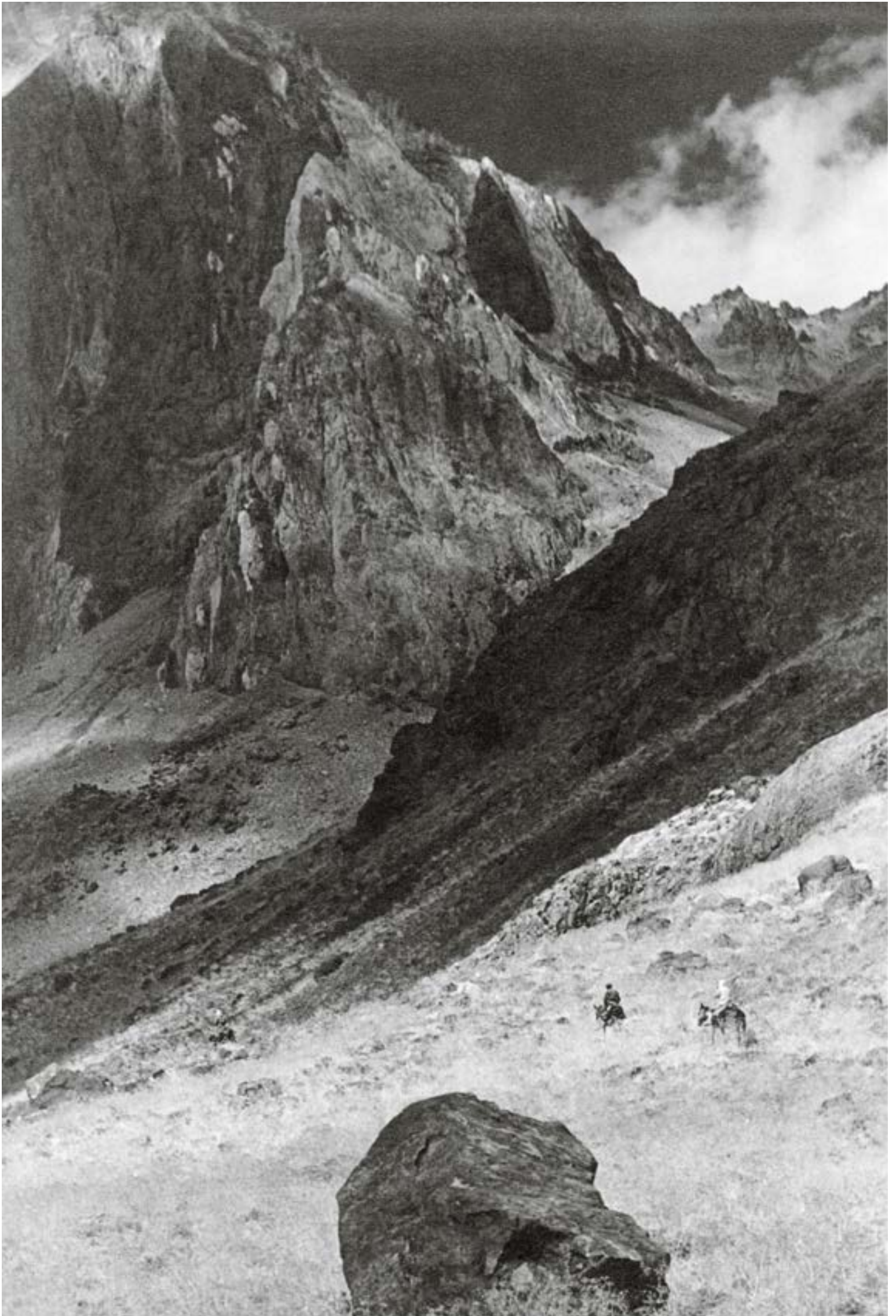
As a pioneer of photography and art education, Şinasi Barutçu, his ideas are carried on by numerous artists, and his images of the past can be understood as references for understanding the world today. Not only was he an important teacher to many following artists, but his approach to photography, in which he combined knowledge of culture, nature, and science can be understood as a guideline for the young generation of artists and photographers today.

Fotoğrafçı, Eğitimci, Gezgin Bir Hezarfen: Şinasi Barutçu

Refik Akyüz, Serdar Darendeliler

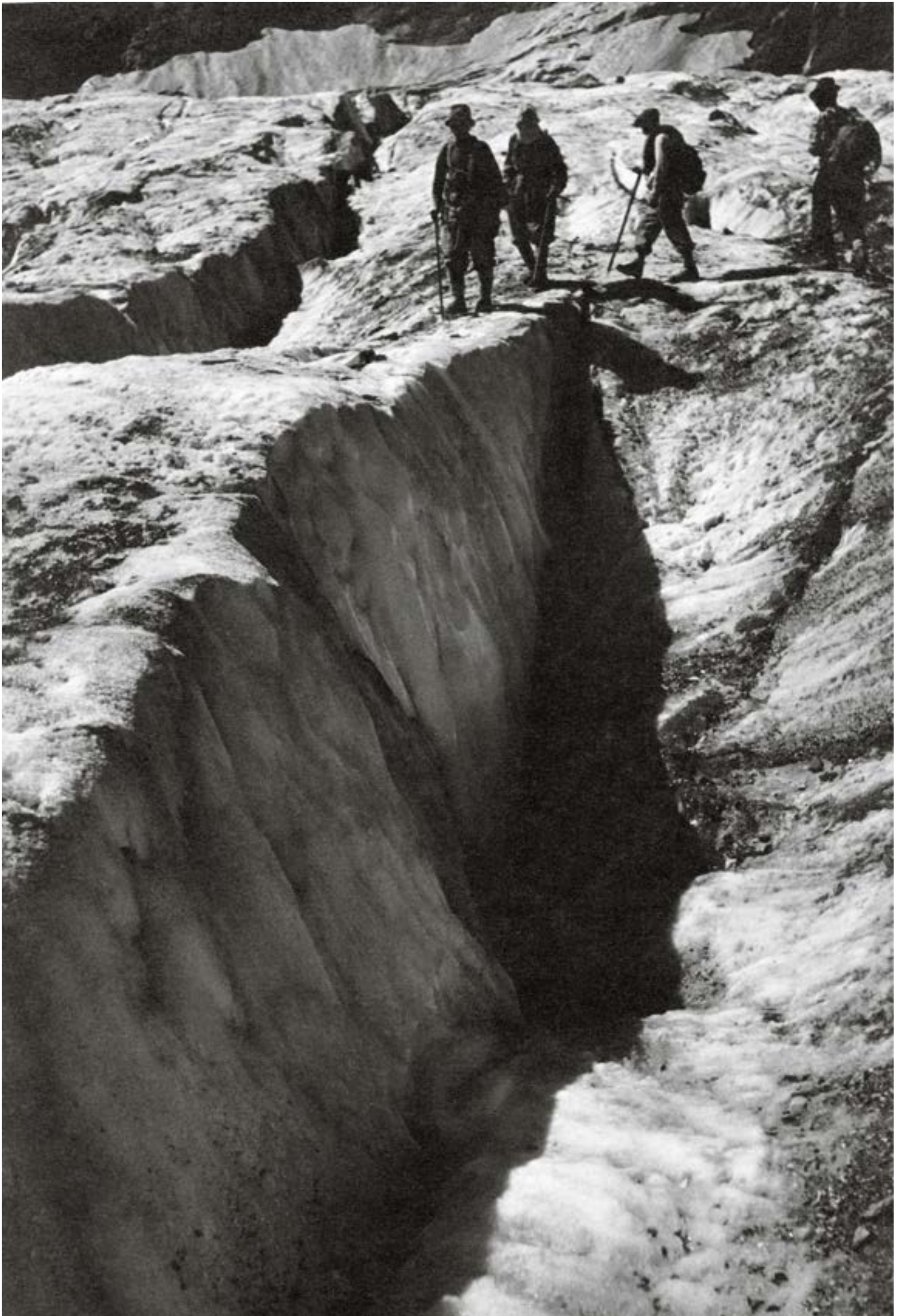
Türkiye’de fotoğrafa ilgi duyan herkesin adını bir şekilde duyduğu, en az fotoğrafçılığı kadar eğitimciliğiyle de önem teşkil eden, pek çok ilke imza atan ama yine de hak ettiği ölçüde tanınmayan ve bir miktar gizemli kalan bir isim vardır. Bu isimle ilgili aslında çok sınırlı olan bilgiler, yıllardır farklı yazılarda döner dolaşır; bu yazıların büyük bir kısmını -çoğunlukla kendisinin kaleme aldığı bir metne dayanan- yaşam hikâyesi oluşturur; Türkiye’deki pek çok fotoğrafçının makus talihine benzer bir şekilde erişilebilir ve sistematik düzenlenmiş bir arşivi olmadığından ancak bazı dostlarının elindeki baskıları bilinir; biraz da bu nedenle, uzun yıllardır adına bir kupa verilmesine rağmen fotoğraf serüvenine ve fotografik yaklaşımının çeşitliliğine dair detaylı analizler hemen hemen hiç yapılamaz. Elbette Şinasi Barutçu’dan bahsediyoruz. ‘Şinasi Barutçu: Fotoğrafın İzinde’ vesilesiyle kaleme aldığımız bu metinde, farklı yerlerde farklı biçimlerde karşımıza çıkan bu yaşam hikâyesini yeniden derleyip toparlamaya ve mümkün olan güncellemelerle bir kaynak metin oluşturmaya, onun fotoğraf üretmekten daha çok fotoğrafın yaygınlaştırılması, eğitim müfredatının geliştirilmesi ve eğitimcilerinin yetiştirilmesi konusundaki büyük çabasını anmaya ve elimize ulaşan fotoğraflar ışığında işlerine daha yakından bakmaya çalışacağız. Fotoğraflarının ve sanatının, daha uzun bir araştırma sürecinin neticesinde, daha derinlikli ve karşılaştırmalı bir analizi hak ettiğinin hakkını teslim ederek...

1906 yılında İstanbul’da doğan Şinasi Barutçu’nun fotoğraf ve genel olarak sanatla haşır neşir olmaya başlaması, çok erken yaşlarda, muhtemelen kendisi de fotoğrafçı olan dayısı Arif Hikmet Koyunoğlu’nun sayesinde olur. Aslen Sanayi-i Nefise Mektebi mezunu bir mimar olan Koyunoğlu, fotoğrafçılığa öğrencilik yıllarında merak saran ve önce dönemin önemli fotoğraf stüdyolarından Febüs’te sonrasında da ilk Müslüman fotoğraf stüdyoları arasında sayılan Rahmizade Bahaeddin Bediz’in Resne Fotoğrafhanesi’nde rötuş ve renklendirme işleri yapan, ardından kendi fotoğrafhanesini açan bir isimdir. Barutçu’nun ‘Fotoğrafide Kompozisyon’ kitabını “Bana ilk fotoğraf zevkini veren, dayım mimar Hikmet Koyunoğlu”na sözleriyle kendisine ithaf etmesinden de anlaşıldığı üzere Koyunoğlu, Barutçu’nun fotoğrafa yönelmesindeki en önemli ilham kaynağı olsa gerek.

Barutçu fotoğrafçılığa ilk adımını, 1920 yılında, bir dönem Koyunoğlu’nun da çalıştığı Resne Fotoğrafhanesi’nin karanlık odasında Mehmet Bey’in yanında çalışmaya başlayarak atar. 1921’de İstanbul Öğretmen Okulu’na (kendi deyişiyle İstanbul Muallim Mektebi, o günkü adıyla Dar-ül Muallimin) giren Barutçu, burada hocası olan ve kendisi de aynı okuldan mezun ressam Şevket Dağ sayesinde sanatla daha da yakından ilgilenmeye başlar. 1926 yılındaki mezuniyetinin ardından okulda resim öğretmenliğine başlar, aynı zamanda Güzel Sanatlar Akademisi’ne de devam eder. 1928 yılında yüksek lisans için Almanya’ya giden Barutçu, Köln’de İş Muallim Mektebi’nde (Institut für Werkpädagogik), Bonn’da da Pedagoji Akademisi’nde (Pädagogische Akademie) eğitimine devam eder. Fotoğraf kulüplerine üye olduğu Almanya dönemi, fotoğrafta daha da derinleşmesini sağlar ve kendine o dönemin alametifarikası olan bir Leica fotoğraf makinesi satın alır.⁽¹⁾ Hatta biyografisinde Leica satın alan ilk Türk olduğunu yazar.

■ Gazi Resim-İş ve Halkevleri ile başlayan fotoğraf eğitimi serüveni

Gazi Eğitim Enstitüsü
Resim-İş öğretmeni
Şinasi Barutçu'nun
Grafik Sanatlar dersi.
*Graphic Arts class held by
Gazi Education Institute
Arts-Crafts teacher Şinasi
Barutçu, 1939, SALT
Araştırma, SALT Research*

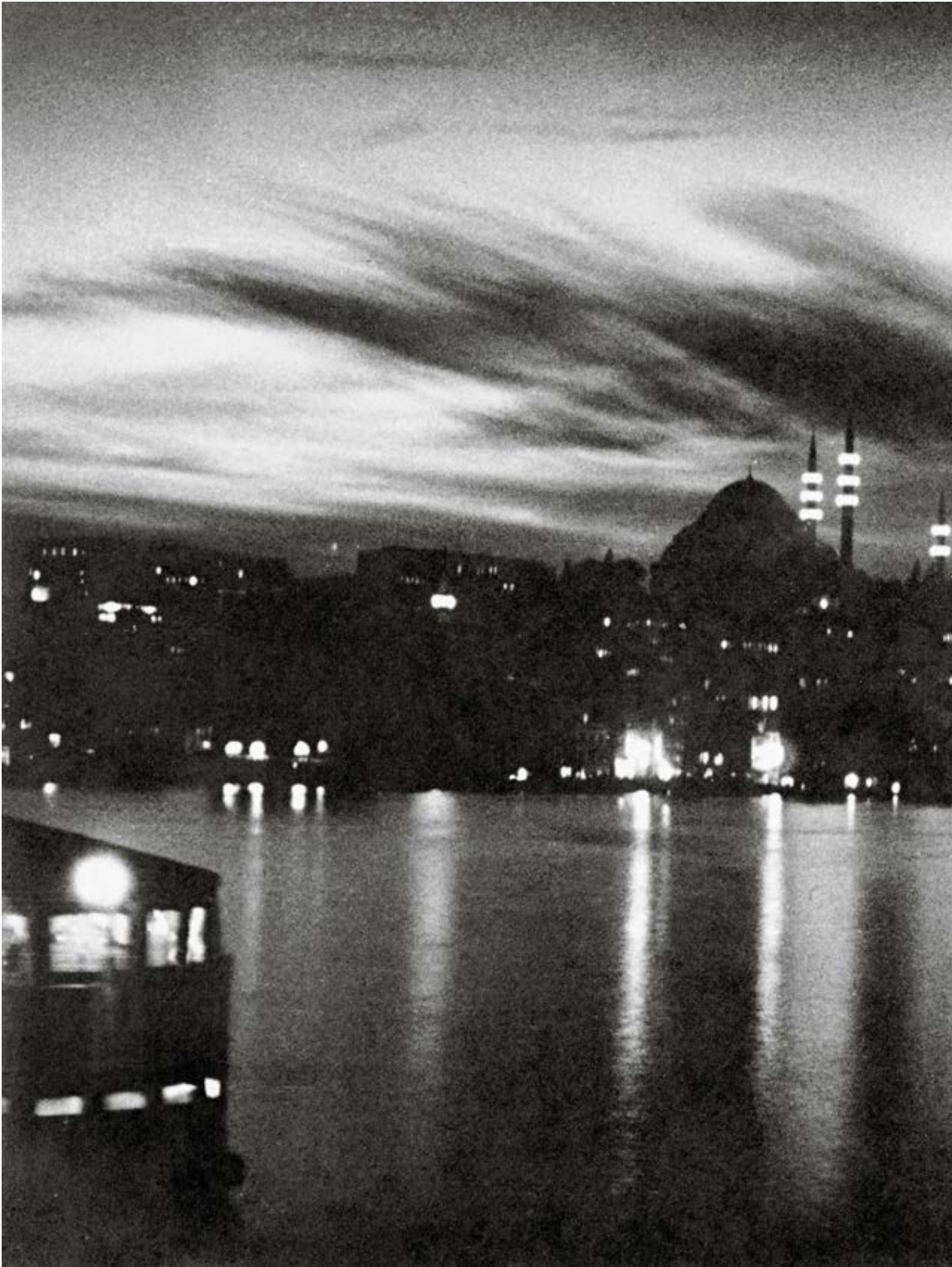
Bu dönemde İsveç'te de bazı kurslara katılan Barutçu, 1932'de Türkiye'ye döndüğünde Ankara'daki Gazi Terbiye Enstitüsü'nde (Bugünkü Gazi Üniversitesi) Resim-İş Bölümü'nde Yazı, Grafik Sanatlar ve Afiş Öğretmeni olarak çalışmaya başlar. *"Cumhuriyet ertesinde sanatla sanayiye, özerk sanatlarla uygulamalı sanatları birleştirmenin ilk etabı sayılan"*⁽²⁾ Gazi Terbiye Enstitüsü'ndeki görevine başladıktan hemen sonra fotoğrafın da bir sanat dalı olduğunu yönetime kabul ettirir, müfredata alınmasını sağlar ve fotoğraf derslerine girmeye başlar. Barutçu, 1961 yılında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü'ne geçene kadar, yaklaşık 30 yıl boyunca, okullarda fotoğraf öğretecek öğretmenlerin yetiştirilmesi için burada emek verir. Geçtiğimiz yıllarda SALT tarafından Türkiye sanat tarihine ilişkin araştırmalarına yeni bir katman olarak hazırlanan '1932'den 1973'e Gazi Resim-İş: İdealist Mektep, Üretken Atölye' sergisinde de belirtildiği gibi Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Resim-İş Bölümü, *"ülkenin modernleşmesi ve ulus inşası süreçlerinin yapı taşlarından biridir ve 'iş' fikri üzerine kurulu bir müfredata ve 'yaparak öğrenmeye dayalı bir pedagojik yaklaşıma sahiptir."*⁽³⁾

1932, Barutçu'nun kişisel tarihinde olduğu kadar Türkiye fotoğraf tarihi için de önemli bir yıl. Bu tarihte, ülkenin sosyal ve kültürel kalkınmasının hızlanması için başta Ankara olmak üzere 14 ilde açılan Halkevleri'nde, Barutçu'nun Vedat Nedim Töre'e önerisi sonucu, amatör fotoğrafçılığın gelişmesine yönelik fotoğraf kursları açılır. Aynı zamanda Halkevleri çatısı altında amatörler için fotoğraf yarışmaları düzenlenmesi için yönetime öneride bulunan Barutçu, biraz da ironik bir şekilde, düzenlenen ilk üç yarışmayı da birincilikle kazanır. Barutçu 'Fotoğrafide Kompozisyon' kitabında, sonraki yıllarda kendisini jüri üyesi yapmaları nedeniyle yarışmalara katılmadığından da adeta hayıflanarak bahsediyor.

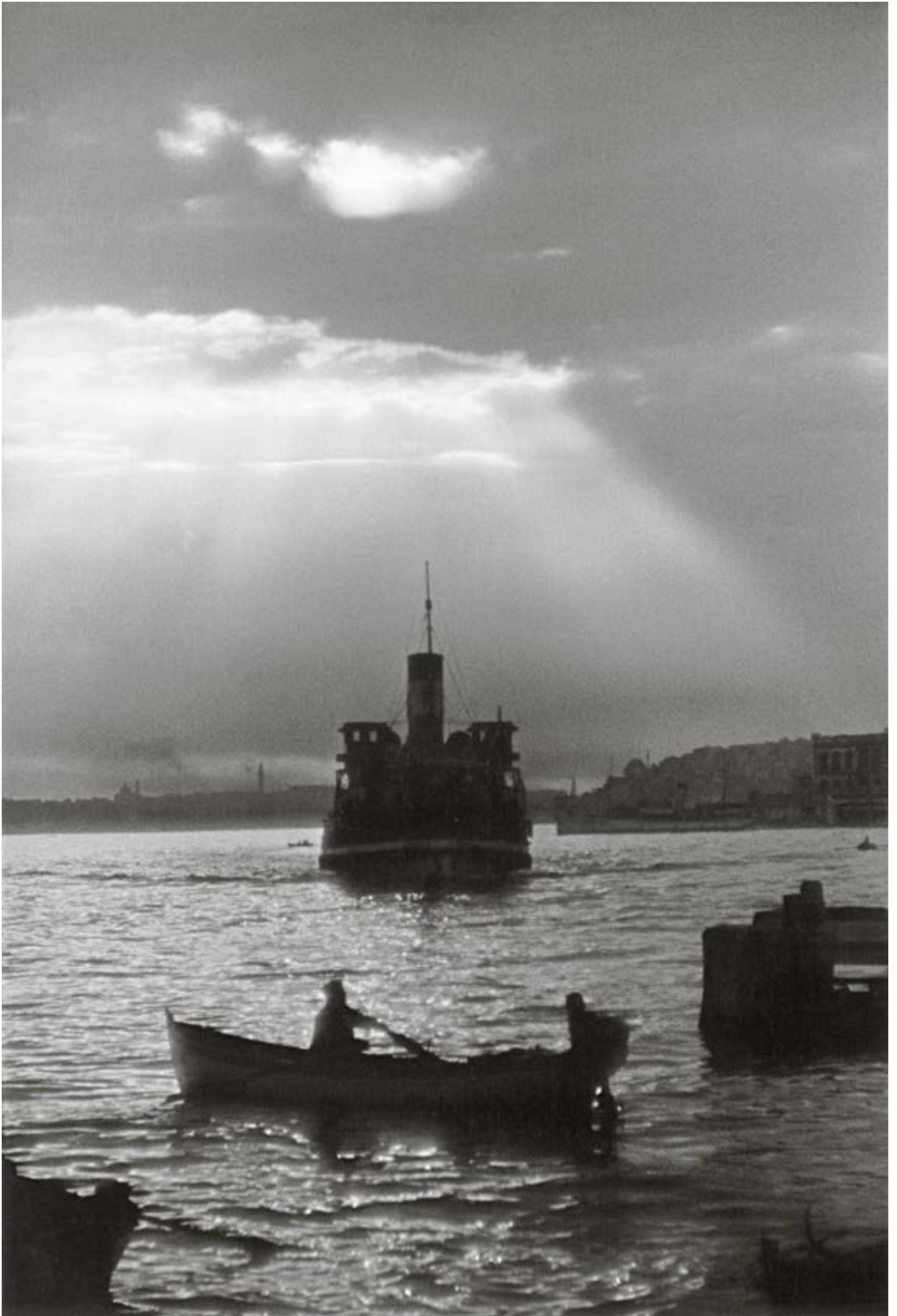
■ Olimpiyatlardan Türkiye'nin ilk fotoğraf dergisi ve Cilo Dağları keşif gezisine uzanan on yıl

1936 yılında, dünya çapında önemli bir etkinlik olan olimpiyatlar, Berlin'de düzenlenmektedir. Berlin Olimpiyat Oyunları, Almanya'da yönetimde olan Nazilerin bir nevi gövde gösterisi yapma ve ulus olarak üstünlüklerini dünyaya ilan etme isteği nedeniyle modern zamanlarda yapılan olimpiyatlar arasında politik olarak farklı bir öneme sahiptir. Barutçu -muhtemelen yüksek eğitimini Almanya'da aldığı için- Beden Terbiyesi Enstitüsü öğrencilerine eşlik etmek, Olimpiyat Oyunları'nı takip etmek ve tercümanlık yapmak üzere devlet tarafından Almanya'ya gönderilir. Oyunları -elbette- bir fotoğrafçı olarak da takip eden Barutçu, Olimpiyat Oyunları Fotoğraf Yarışması'nda ikincilik ödülünü kazanır. Berlin'de stadyuma giren ve kendine ait geniş bir hattan aşağı koşan meşale taşıyıcı atletin, o hattın iki yanındaki insanlar tarafından Nazi selamıyla karşılanmasını gösteren bu fotoğraf, bugünden baktığımızda henüz başlamamış olan İkinci Dünya Savaşı'nın arkasındaki faşist zihniyeti sade ama ürkütücü bir biçimde göstermektedir.⁽⁴⁾ (bkz. sayfa 58) Bununla birlikte Barutçu, 'Fotoğrafide Kompozisyon' kitabında bu fotoğrafını *"Meşale ve merdivenlerin getirdiği gri satır aşağıya doğru yürümekte, bunun içinde, meşaleli koşucu hayati noktada ve aşağıya doğru inmektedir. Resimde herşeyi ile aşağıya gidiş vardır."* şeklinde anlatıyor ve içeriğindeki detaylardan bahsetmeyecek sadece teknik bir okuma yapıyor.

1941 yılında Gazi Terbiye Enstitüsü'ndeki esas görevinin yanı sıra Ankara Polis Enstitüsü'nde fotoğraf öğretmenliği yapmaya başlayan Barutçu, 1943'te öğretmenlik görevlerinin dışında Basın Yayın Umum Müdürlüğü'nde Fotoğraf Servisi Şefliği de yapmaya başlar.

1945 yılı ise hem Barutçu'nun kişisel tarihi hem Türkiye fotoğraf tarihi için önemli bir diğer yıl olur. Safder Sürel ile birlikte Türkiye'nin ilk fotoğraf dergisi olan Profesyonel ve Amatörün Foto Dergisi'ni Ağustos ayında iki aylık periyotlar halinde yayımlamaya başlarlar fakat sadece iki sayı çıkabilen dergi, Ekim-Kasım sayısı ile yayın hayatına son verir. Barutçu, derginin bu kadar kısa ömürlü olmasını "Derginin yayımlanması konusunda Tekirdağ Mebusu Cemil Uybadin, Halkevleri Reisi ve İçel Mebusu Ferit Celal Güven'in yardımları oldu. Derginin bir kısmını satın alacaklardı. Fakat, dergiye bayan artist portresi basmamız üzerine almaktan vazgeçtiler. Desteksiz kaldık." sözleriyle açıklıyor.⁽⁵⁾

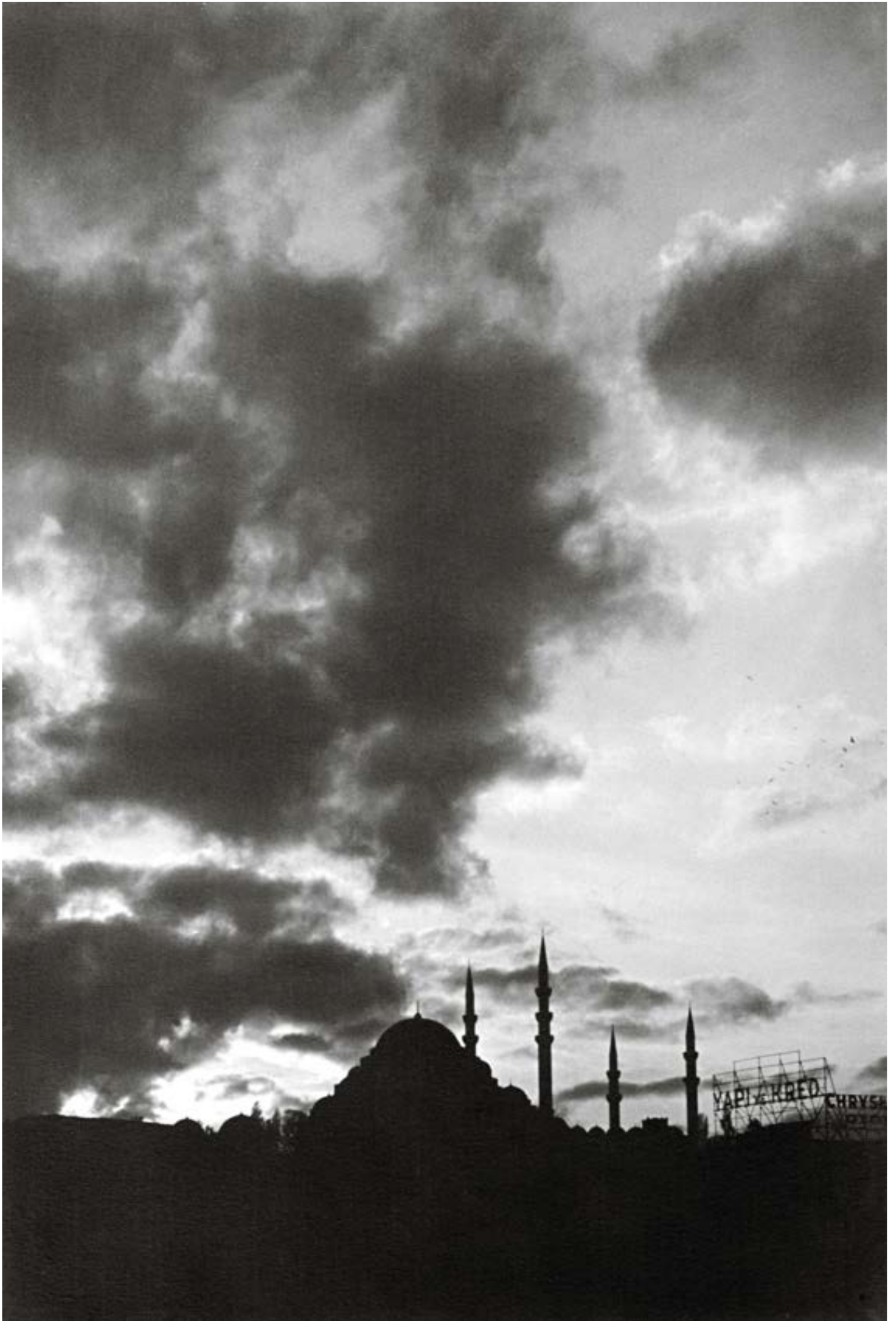
Barutçu, Almanya'daki üniversite yıllarının ardından Türkiye'ye dönüşünden itibaren yurt içinde çeşitli geziler yapan ve özellikle şehirden uzaklaşıp doğada zaman geçirmeyi seven bir isim. 1945 yılı, bu gezilerin en önemlilerinden birine sahne olması açısından da mühim bir yıl. 1939 yılında Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan Dağcılık ve Kış Sporları Federasyonu, 1945 yılında federasyon başkanı Asım Kurt başkanlığında Hakkâri'deki Cilo Dağlarına bir keşif gezisi düzenler. — (bkz. sayfa 29) Federasyon için bir ilk olan bu gezi, Türkiye dağcılık tarihi açısından da önem taşımaktadır. Cumhuriyet döneminin ilk büyük coğrafyacılarından Reşat İzbırak'ın da yer aldığı ekibe fotoğrafçı olarak katılan Barutçu, gerek o bakir doğayı gerekse ekiptekilerin dağcılık faaliyetlerini belgeler. Gezinin Türkiye'de dağcılık sporu açısından önemi, Cilo Dağlarına ve özellikle de dağların zirve noktası olan ve yöresel olarak Reşko olarak da adlandırılan Gelyaşi'ne (4136 m.) tırmanışı da içermesinin yanı sıra bugün küresel iklim değişikliği nedeniyle giderek yitirilmekte olan buzulların Türkiye'deki en büyüklerinden ikisinin (aralarından birinin ülkemizdeki en yaşlı buzul olduğu sonradan ortaya çıkarılmıştır) de bu gezi sırasında keşfedilmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

— İlklerle dolu üretken yıllar

Barutçu'nun aylık İlk Öğretim Gazetesi'nde çıkan ve öğretmenlere yönelik fotoğraf eğitimi yazıları, 1947'de 'Foto Konuşmaları' başlığıyla yayımlanır. Fotoğraf tarihinden teknik meselelere, kompozisyondan 'habersiz fotoğraf çekmek', 'bina içinde fotoğraf çekmek', 'fotoğraf makinası ile hayvan avı' gibi konulara dair yazılardan oluşan bu derleme kitap, Barutçu'nun ilk kitabıdır. Baskı tekniği fotoğraf basımı için çok uygun olmadığından kitaptaki fotoğrafların baskısı iyi olmasa da 'Foto Konuşmaları', fotoğraf ile ilgili ders verecek öğretmenlerin eğitilmesine yönelik derli toplu bir bilgi kaynağı olarak dönemi için önemli bir eser olur. Kitap, ağırlıklı olarak fotoğrafın karanlık oda kısmına, fotoğraf çekimine dair bazı basit kurallara, o zamanki kompozisyon kurallarına dair bilgiler içerse de kitabın başındaki -Leonardo Da Vinci'nin fotoğrafı tarif eden ilk isimlerden olmasının öyküsüyle başlayan- fotoğrafın bulunuşuna dair tarih bölümü de dikkat çekicidir. Bu bağlantının aktarılması, Barutçu'nun fotoğrafla ilgili anekdotları anlatmaya yönelik sevgisinin göstergelerinden biri.

1950'de Barutçu'nun da başını çekmesiyle Türkiye'de fotoğraf tarihine geçen bir olay yaşanır ve bir ilk olarak Ankara'da Türkiye Amatör Foto Kulübü (TAFK) kurulur. Bu, hem yine kendisinin ön ayak

Amerikan Haberler Merkezi'nin gezici sinema otolarının Öğretici Filmler Merkezi'ne devri töreni. Handover ceremony for the traveling movie cars of the American News Center to Educational Films Center. 1953, Amer Haber Merkezi, Amer News Center

olmasıyla Ankara'da 1946'da kurulan Fotoğrafçılar Küçük Sanat Kooperatifi'yle başlayan fotoğrafçıların örgütlenmesi alanında yeni bir aşamadır hem de kendisinden sonra gelecek ve şu anda neredeyse her ilde var olan amatör fotoğraf derneklerinin de öncülüdür.

Barutçu aynı yıl, dönemin Milli Eğitim Bakanı'nın direktifiyle öğretmenlerin daha yeni eğitim araçlarını kullanmaları için kapasitelerini geliştirmek ve ilgili materyali sağlamak için Öğretici Filmler Merkezi'ni kurar. Fotoğraftaki yeni gelişmeleri yakından takip eden Barutçu, aynı yıl Almanya'da renkli fotoğraf alanında kendini geliştirmek için iki kursa katılır. Yine aynı yıl, İkinci Dünya Savaşı ardından Avrupa'nın ekonomik kalkınması için dönemin ABD Dışişleri Sekreteri George Marshall tarafından geliştirilen Marshall Planı çerçevesinde gerçekleştirilen fotoğraf yarışmasında, ilk üç dereceyi birden yaptığı fotomontajlarla kazanır.

1953 yılında fotoğraf ve film alanında çeşitli tetkiklerde bulunmak üzere ABD hükümetinin davetlisi olarak Amerika Birleşik Devletleri'ne gider. Bu gezisinde ayrıca UNESCO'nun kültür yardımı toplantısında Türkiye'yi temsil eder.

1954 yılında Öğretici Filmler Merkezi için hazırladığı 'Bugünün eğitim ve öğretiminde DİYA', 'En modern ders vasıtası FİLM' ve 'Görme ve işitme yoluyla eğitim ve öğretim hakkında KISA NOTLAR' başlıklı üç kitapçık yayımlanır. Aynı yıl, Gazi Terbiye Enstitüsü'ndeki görevine ek olarak yeni kurulmuş olan Vekaletlerarası Prodüktivite Komitesi'nde (1965 yılında Milli Prodüktivite Merkezi'ne dönüşecektir) çalışırken 'Işık-Ses' adlı fotoğraf, dia ve film dergisini çıkarır.

1955 yılında yine Türkiye'de bir ilk olacak şekilde Adana'da renkli fotoğraf baskılarından oluşan bir sergi açar. 1956 yılında ise Ankara'da Milli Kütüphane'nin sergi salonunda siyah beyaz ve renkli fotoğraflarından oluşan bir sergi açar.

1957 yılında ABD'deki Weston Woods Studios tarafından yapılmakta olan Atatürk üzerine bir film için gerekli görsel malzemeyi sağlamak için çalışır.

1958'de Türkiye Amatör Fotoğraf Kulübü (TAFK), FIAP (Federation Internationale de l'Art Photographique) üyesi olur. 1959'da Barutçu'nun çabalarıyla Trabzon'da bir amatör fotoğraf kulübü kurulur.

1961 yılında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü'ne geçer ve İstanbul'a yerleşir. Aynı yıl, 1960'ta Erenköy Amatör Fotoğraf Kulübü olarak kurulan ve sonradan adını değiştiren İFSAK'a (İstanbul Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Derneği) üye olur ve başkanlığına seçilir. Barutçu'nun İstanbul'a taşınmasının ardından Ankara'da faaliyetlerine devam edemeyen TAFK'ın yönetim merkezi, 1967'de Ankara'dan İstanbul'a alınır. Aynı yıl her iki kurumun başkanlığını yapmasının verimsiz olacağını düşündüğü için İFSAK başkanlığından istifa eder ve TAFK başkanlığını devam ettirir. Yine aynı yıl, İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü bünyesinde bir fotoğraf kulübü kurar.

■ Emeklilik yılları

1970'te İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü'nden emekliliğini ister ve 1971 yılında yaz aylarını fotoğraf, film ve televizyon konusunda çeşitli temaslarda bulunmak üzere ABD'de geçirir.

1973 yılından itibaren iki yıl boyunca Türkiye Foto Dernekleri Milli Federasyonu'nu kurma çabalarında bulunur, ancak bu girişim sonuçlanmaz.⁽⁶⁾

'Fotoğrafide Kompozisyon' kitabının yayımlandığı 1975 yılından sonra fotoğraf alanında dostlarıyla buluşmaya, deneyimlerini aktarmaya devam eden Barutçu, aynı zamanda ilk göz ağrısı olan resme de döner ve suluboya çalışmaları yapmaya başlar. 1977 yılından ölümüne kadar artan rahatsızlığı nedeniyle evinden çok fazla çıkamayan, suluboya resimlerinden oluşan ilk sergisini 1978 yılında Akbank Nişantaşı Sanat Galerisi'nde, ikinci sergisini de 1982 yılında Urart Sanat Galerisi'nde açan Barutçu, 1985 yılında hayata gözlerini yumar.

■ Amatör tutkusunu hiç yitirmeyen bir isim

Şinasi Barutçu, ilklerle bezeli biyografisinden de görüldüğü üzere, fotoğrafçı, eğitimci, editör kimliklerini bir arada taşımasıyla Türkiye fotoğrafı için öncü bir isim. Fotoğrafa olan tutkulu sevgisi, bildiğini öğretmeye yönelik özverili yaklaşımı, yeniliğe duyduğu meraklı tavrı, kurumsal ve kalıcı olana duyduğu inancı gibi özelliklerini onu tanımadan da yazdıklarından veya hayatı boyunca yaptıklarından anlayabiliyorsunuz. Çocuk yaşta başlayan fotoğraf tutkusu, muhtemelen onun kariyer çizgisini de belirleyen bir eğitim görmesini sağlamış.

Barutçu'nun amatör fotoğrafa inancı, muhtemelen Almanya'daki yüksek öğrenimi sırasında dikkatini çeken ve hemen dahil olduğu fotoğraf kulüplerinde gelişmiş olsa gerek. Çok inandığı amatör fotoğrafçılığın gelişmesi için çok çalışmış, hem fotoğrafa yeni başlayanların eğitimine eğilmiş hem daha fazla insanın bu derneklerde yer alması için uğraşmış hem de çeşitli sergiler açıp fotoğrafın daha geniş kitlelerle buluşmasını da sağlamaya çalışmış. Uzun yıllar sonra bile, yurt dışındaki kimi yarışmalara gönderdiği fotoğrafların arka yüzüne isminin yanına 'amatör' ibaresini de ekleyen Barutçu, aslında fotoğrafa dair neredeyse tüm uğraşlarını 'amatör'ün sözlük anlamına uygun bir şekilde, fotoğrafa olan sevgisiyle yapmış. Her ne kadar bugün kendisini 'amatör fotoğrafçı' tanımının içine sığdırmakta zorlansak da, kendini hep amatör fotoğrafçı olarak tanımlamayı yeğlemiştir. Kariyerinin belli bir dönemine kadar uluslararası yarışmalara katılmaya devam etmesi, yaptığı işlerle takdir toplamak istemesi de bunun bir göstergesi olsa gerek.

Barutçu'nun yeniliğe açık ve dünyayı takip eden bir insan olmasının göstergelerinden biri de Almanya'dan dönüşünün ardından 1950'li yılların ortalarına kadar Köln'ü ziyaret etmeye devam etmesi. Bu ziyaretlerin sebebi, bugün fotoğraf sektörü için hâlâ önemini koruyan, iki yılda bir gerçekleşen Photokina fuarını takip etmesiydi. Photokina gerek teknik konudaki gelişmelerin ve yeniliklerin takip edilebileceği bir fuar olması gerekse fotoğraf alanındaki üretime yer veren sergileriyle, fotoğrafa meraklı herkesin ilgisini çekecek dünya çapında bir fuar. Barutçu biyografisinde, Köln ziyaretleri sırasında çektiği fotoğraflar -ve Köln'de yüksek lisans yapmış olması- nedeniyle Köln Belediyesi tarafından kendisine Köln fahri hemşehrilik beratı verildiğini de belirtiyor.

■ Öğrenmeye, öğretmeye ve yeniliklere açık bir kuşağın temsilcisi

Şinasi Barutçu'nun en öne çıkan kimliklerinden biri elbette ki eğitimciliği. Üstelik esas olarak öğretmen yetiştirmeye yönelik eğitim çalışmaları yaptığı için sadece öğrencileri üzerinde değil daha

sonraki kuşaklar üzerinde de bir emeği olduğunu söylemek yanlış olmaz. Ortaöğretime -yeni kuşağı eğitecek- öğretmen yetiştirmek için kurulan Gazi Terbiye Enstitüsü'nde Barutçu'nun da öğrencisi olan yeni kuşak öğretmenler, Cumhuriyet'in kuruluşundan ve bazı devrimlerin ardından doğan kuşağın yetişmesi konusunda çok etkili olmuşlardı. Eğitimciliğinin sadece resmen akademisyen olarak çalıştığı Gazi Eğitim Enstitüsü veya başka devlet kurumlarıyla sınırlı kalmadığını, kurulmasına ön ayak olduğu derneklerde de devam eden önemli bir eğitimci rolü olduğunu biliyoruz Barutçu'nun.⁽⁷⁾

Barutçu'nun da içinde bulunduğu kuşak, önemli bir sorumluluğu üzerinde hissetmiş, farklı alanlarda izler bırakan, dünya çapında işler ortaya koymaya çalışan bir kuşaktı. Başarılı öğrencilerin yurt dışına gönderilmesi, döndüklerinde bilgi birikimlerini kendi çalıştıkları alana aktarmaları, bu sayede hem standartların yükseltilmesi hem de yeni standartların getirilmesi yöntemi, genç Cumhuriyete Osmanlı'dan miras kalan bir yöntemdi. Cumhuriyet, kuruluşunun ardından Atatürk'ün ifadesiyle 'muasır medeniyet seviyesini' yakalamak hedefiyle bir yandan bu geleneği devam ettirip en başından itibaren Şinasi Barutçu ve başka isimleri yurtdışına gönderirken bir yandan da yurtdışından akademisyenler getirerek üniversitelerde reform yapmanın yollarını arıyordu.

1933'te yurt dışından davet edilen, bu daveti ağırlıklı olarak Nazi yönetiminden kaçmak için bir fırsat olarak gören Avusturyalı ve Alman akademisyenlerle başlayan bu üniversite reformunun amacının üniversitelerden başlayarak eğitim sistemini dünya standartlarına yakınlaştırmak olduğu ifade edilir. Gerçekleştirilen bazı tasviyeler nedeniyle olumsuz yanları olsa da genel olarak eğitimin dönüştürülmesi için yapılan, yeniliklere açık, heyecan verici bu ortam, yaptığı işe değer ve önem veren bir kuşağı hayat boyu motive edecek bir ortam yaratıyordu.

Barutçu'nun da bu kadar yeniliğe açık, etkisini hep genişletmek isteyen bir tavırda olmasının arkasında, kuşkusuz bu ortamın da payı vardı. Seyit Ali Ak bir yazısında, Barutçu'nun Öğretici Filmler Merkezi Müdürü iken görsel eğitimin yurt çapında yaygınlaşması için elektriği olmayan yerlerde çalışabilecek, gazla işleyen iki projeksiyon cihazının imalatının Viyana'da gerçekleştirilmesini sağlama-sından bahsediyor.⁽⁸⁾ Burada bizzat kuruluşunda yer aldığı kurumun daha verimli ve etkin çalışabilmesi için çözümler bulan, yenilikçi bir insan portresi görüyoruz.

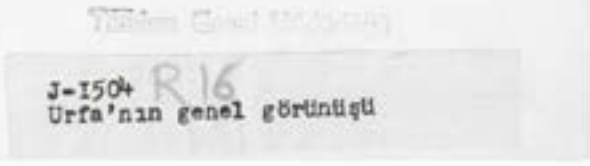
Yine özellikle aktif çalışma döneminde hazırladığı kitap ve kitapçıklarla, fotoğrafın gerek teknik gelişmelerine gerekse teorik, estetik ve sanatsal alanlarına dair daha geniş kitlelerin eğitimine yönelik çalışmış bir isim Barutçu. Fotoğrafta gerçekleşen -renkli fotoğraf, diapositif vb. konularda- yeniliklere açık, bu yenilikleri yurtdışında takip eden ve kendi pratiğine uygulayan bir isim olan Barutçu'nun bildiklerini paylaşma konusunda da oldukça cömert olduğu ortada.

■ Barutçu'nun fotoğraf evreni

Barutçu'nun fotoğraflarına dair bir şeyler söylemeden önce, bu konuda bir araştırmacı veya küratörü zorlayan en önemli unsurun, kendisinin sistematik düzenlenmiş, envanteri çıkarılmış bir fotoğraf arşivinin olmaması olduğunu belirtmek gerek. Biyografisinde on beş farklı kurumda arşiv kurduğu yazan bir fotoğrafçının bile şu an elimizde olan arşivinin bir kısmının hiç ortaya çıkarılamayacak bir bilgi eksik-

liğine sahip olması ve tasnifinin olmaması, aileler tarafından kurulan vakıflar, devlete yapılan bağışlarla oluşturulan yapılar, müzeler veya diğer kurumlara devredilen arşivler konusunda Türkiye'nin ne yazık ki olumlu anlamda çok iyi bir örnek olmadığına bir göstergesi.⁽⁹⁾ Özellikle Barutçu gibi disiplini ve düzeniyle bilinen Alman tedrisatından geçmiş bir sanatçının, fotoğraflarıyla ilgili bir envanter çıkarmaması pek olası gelmese de, elimizdeki fotoğrafların büyük bölümüyle ilgili -yıl, yer gibi- en basit künye bilgileri dahi mevcut değil. Bu nedenle kronolojik bir yöntem izleyip fotoğrafçılığının nasıl evrildiğinin izini sürmektense, tıpkı bu sergide olduğu gibi, fotoğraflarını belli konu başlıkları altında gruplandırmak ve değerlendirmek onun fotoğrafçılığını ve ilgi alanlarını anlamak için en mantıklı yol.

Barutçu'nun bu sergideki fotoğrafları arasında en büyük yeri şehir, mimari ve sanayi fotoğrafları kaplıyor. İstanbul'dan fotoğrafların ağırlıklı olduğu bu grupta, şehrin denizle ilişkisini yansıtan klasik peyzaj fotoğraflarının yanı sıra şehrin yavaş yavaş kaybolmakta olan eski yüzünü gösteren, sokak fotoğrafçılığına yakın duran bazı örnekler de mevcut. İstanbul dışında Ankara, İzmir, Konya, Urfa gibi şehirlerden fotoğraflar, Barutçu'nun Türkiye dışında en çok zaman geçirdiği Köln fotoğrafları, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden köy fotoğrafları ve modernleşme aşamasındaki Türkiye'nin teknolojik gelişmelerini de yansıtan sanayi ile ilgili fotoğraflar da bu grupta yer alıyor. Buradaki fotoğrafların bir kısmı Tanıtma Genel Müdürlüğü gibi devlet kurumlarının arşivleri veya Barutçu'nun kendi arşivi için belgeleme amaçlı çekilmiş fotoğraflarken, bir kısmı da ters ışık, yansımalar, puslu görüntülerle dramatik etki yaratma çabasının yoğun olarak hissedildiği Piktoryalist fotoğraflar.

Sergide geniş yer tutan bir diğer grup olan doğa ve dağ fotoğraflarında ise doğanın heybetini ön plana çıkaran, yüce dağlar, ulu ağaçlar, karlı manzaralar, deniz ve dalgalar gibi klasik manzara fotoğraflarını animsatan karelerin yanı sıra yine ters ışık, bulutlar ve yansımaların dramatik etkisinden faydalanan bir üslup da görülmekte. Tabii burada Cilo Dağları ekspediyonu gibi tırmanışlarda, tüm aşamaları göstermeye çalışan daha belgelemeci bir tavırla çekilmiş fotoğraflar da önemli bir yer tutmakta.

Barutçu'nun figür başlığı altında toplanan fotoğrafları ise ağırlıklı gündelik hayatın içerisinde işleriyle uğraşan, sohbet eden, şehrin sokaklarında anonim birer figür olarak duran insan ve çeşitli hayvanat bahçelerinde çekilmiş hayvan fotoğraflarından oluşuyor. Sergide örnekleri olmasa da 'Fotoğrafide Kompozisyon' kitabında ve bu serginin ortaya çıkmasına vesile olan baskılar arasında Barutçu'nun direk poz verdirek çektiği portreleri de var, ki bunların bir kısmı fotoğrafta ışık ve kompozisyon kurallarına örnek teşkil etmesi açısından eğitici amaçlarla çekilmiş izlenimi de uyandırıyor. Ama genel olarak baktığımızda, eğitimci kimliğiyle insanlarla yakın temas halinde olan Barutçu'nun fotoğrafçı kimliğiyle onlara daha uzaktan ve bir gözlemci olarak yaklaşmayı yeğlediğini söyleyebiliriz.

Detay fotoğrafları ve soyuta yakın görüntülerden oluşan gruptaki fotoğraflar ise Barutçu denilince ilk akla gelmeyen ama belki de en ilginç olanlar. Balık ağları, halatlar, kütükler, taş yığınları, yakın plan bitki ve dalların ağırlıkta olduğu detay fotoğraflarında, bağlamlarından koparılmış, birbirini tekrar eden, fotoğrafın içindeki nesnelere ne olduklarının ve boyutlarının önemsizleştiği kompozisyonlar oluşturmayı tercih ediyor Barutçu çoğunlukla. Birtakım nesnelere ne olduklarının anlaşılacağı bir düzenlemeyle bir araya getirildiği, fotoğraf makinesi kullanılmadan yapılan fotogramlar, Barutçu'dan

gördüğümüz en farklı örnekler. — (bkz. sayfa 84-89) Grafik ve plastik öğelerin ön planda olduğu bu fotogramların ne zaman yapıldığı, farklı dönemlerde mi yoksa belli bir zaman aralığında mı üretildiğini maalesef bilemiyoruz ama Türkiye için ilkler arasına girdiklerini tahmin etmek hiç de güç değil.

Aslında Barutçu'nun fotoğraflarına genel olarak baktığımızda, içerikten ziyade amatör fotoğrafçılığın olmazsa olmazlarından güzel ve estetik konulara merak, klasik kompozisyon kurallarına bağlılık, ton zenginliği gibi teknik meselelerin öne çıktığını söylemek mümkün. Adeta romantik olarak da tanımlayabileceğimiz, kâh ters ışıklar kâh yansımalar kâh dramatik etkiler yaratan bulutların varlığı gibi öğeler, Barutçu'nun fotoğraflarını Piktoryalizm'e yakınlaştırıyor. Piktoryalizm, her ne kadar Barutçu'nun faal olarak fotoğraf ürettiği dönemlerde yerini artık farklı anlayışlara bırakmış olsa da, amatör fotoğrafçılıkta halen bugün de yaygın görüldüğü şekilde, Barutçu'da da estetiği ve güzeli yakalama arzusunun hiçbir zaman sönmediğini görüyoruz. Ancak denemeye merakının da bir göstergesi olan fotogramları veya grafik unsurların öne çıktığı detay fotoğraflarını göz önünde bulundurup, onu zamanın Dadaist veya Konstrüktivist sanatçılarından arasına koymak da pekâla mümkün. Veya kimi şehir fotoğrafları ile dağ ve doğa fotoğraflarıyla -özellikle Cilo Dağlarında çektikleriyle- da tüm bunlardan uzaklaşan daha belgelemeci bir stili olduğunu da söyleyebiliriz.

Barutçu gibi meraklı, yeniliğe açık, denemeyi seven, amatör ruhunu hiç kaybetmeyen bir ismin çalışmalarını tek bir janra sığdırmaya çalışmak biraz da haksızlık olur. Hem karakteri hem de dönemin ruhu nedeniyle her türlü yeniliği deneyip özümsemeye çalışan, farklı tarzlarda ürettiği fotoğraflar ve fotoğrafçı, eğitimci, yönetici ve gezgin kimlikleri nedeniyle bir nevi hezarfen olarak da adlandırabileceğimiz Barutçu, sadece fotoğraf dünyasıyla sınırlı kalmadan daha fazla tanınır olmayı, sanatı üzerine daha derinlikli analizler yapılmayı hak eden bir isim. Umuyoruz ki 'Şinasi Barutçu: Fotoğrafın İzinde', bu yolda atılmış yeni bir adım olur ve arşiv konusundaki sıkıntıların da aşılmasıyla hem onun hem de dönemlerine damga vurmuş ama unutulmaya yüz tutmuş pek çok diğer ismin daha kapsamlı retrospektif sergileri ve yayınlarının önü açılır.

NOTLAR

- (1) 1924-1925 yıllarında seri üretimine başlanan Leica, o güne kadarkilerden daha hafif ve küçük boyutlarıyla fotoğrafçıları daha özgür kılıp daha dinamik ve spontane fotoğraflar üretmelerini sağladığı, konularına daha yaklaşabilmelerine olanak tanıdığı ve fotoğraf çekmenin daha hızlı ve pratik olmasını sağladığı için fotoğraf tarihi açısından önemli milat taşlarından biridir.
- (2) 'Modernleşmenin Tasarımı', Ali Artun, e-skop dergi, Sayı 14, 27.02.2019
- (3) 'İdealist Mektep, Üreten Atölye' sergisi basın bülteninden, SALT Galata, 27 Kasım 2018 - 17 Şubat 2019
- (4) Bu fotoğrafla ilgili bir diğer anektodun da antik olimpiyatların gerçekleştiği Yunanistan'daki Olimpia kentinde yakılan meşalenin, olimpiyatların yapılacağı şehre kadar yol üzerindeki ülkelerin atletleri tarafından taşınarak en sonunda Olimpiyat Stadyumu'ndaki büyük olimpiyat ateşinin yakılmasını kapsayan sembolik törenin, ilk olarak Berlin Olimpiyat Oyunları'nda gerçekleştirilmesi olduğunu not düşelim.
- (5) 'Şinasi Barutçu: Sanata ve Öğretime adanmış 79 yıl', Seyit Ali Ak, Cumhuriyet Gazetesi 29 Mart 1985, sf. 4
- (6) Türkiye'deki amatör fotoğraf derneklerinin çatı örgütü olan Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu, 1990'ların başında başlayan çalışmalar çeşitli sahalardan geçtikten sonra, ancak 2003 yılında resmen hayata geçirilmiştir.
- (7) Öğrencilerinden ortaöğretimde fotoğraf öğretmeni olmayıp fotoğrafçı olan isimler arasında Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ndeki (şimdiki Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi) Fotoğraf Bölümü'nün ilk hocalarından Cafer Türkmen ve Köy Enstitüleri'nde fotoğraf dersleri veren Hüsnü Gürsel de yer alır.
- (8) 'Türk Fotoğrafında Şinasi Barutçu', Seyit Ali Ak, Hürriyet Gösteri, No: 18, Mayıs 1982, sf. 58
- (9) Ara Güler'in arşivinin 2016'da Doğuş Grubu'na satılmasıyla birlikte oluşan tartışma ortamında, İstanbul Art-News'un 27. sayısı için kaleme aldığımız, Türkiye'de ve dünyadaki farklı örnekleri ele alarak fotoğrafçı arşivlerinin nasıl yönetildiği, korunduğu ve yaşatıldığına dair 'Fotoğrafçı Arşivleri Nasıl Olmalı?' başlıklı yazıda, bu konuya detaylı bir şekilde değinmeye çalışmıştık. İlgilenenler için: <https://www.gapo.org/fotografciarsivleriniasilolmalı>

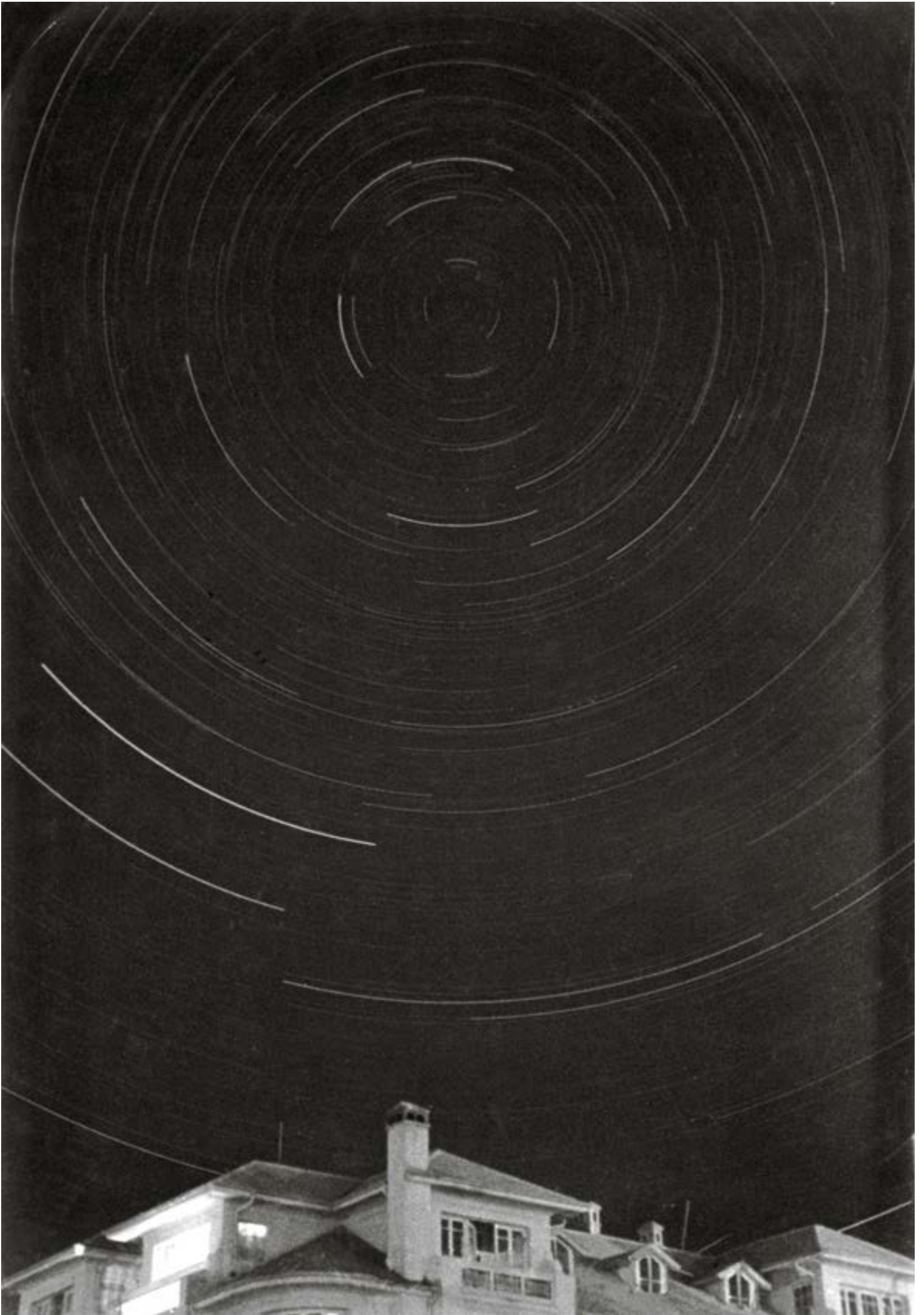
KAYNAKÇA

- 'Arif Hikmet Koyunoğlu', Burçak Evren, Geniş Açık Fotoğraf Sanatı Dergisi, Sayı 28, 15 Mart-15 Mayıs 2003, sf. 59-63
 'Bir Ömür Fotoğraf Şinasi Barutçu', Türkiye Fotoğraf Vakfı Yayınları, 2019
 'Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Fotoğrafı 1923-1960', Seyit Ali Ak, Remzi Kitabevi, 2001
 'Foto Konuşmaları', Şinasi Barutçu, Millî Eğitim Basımevi, 1947
 'Fotoğrafın İzinde Kırk Yıl', Seyit Ali Ak, Fotoğrafevi Yayınları, 2004
 'Fotoğrafiye Kompozisyon', Şinasi Barutçu & Ergun Barutçu, Fotokolor Yayınları, 2. Baskı, 1975
 'Modernleşmenin Tasarımı', Ali Artun, e-skop dergi, Sayı 14, 27.02.2019
 'Türk Fotoğrafında Şinasi Barutçu', Seyit Ali Ak, Hürriyet Gösteri, No:18, Mayıs 1982, sf. 58
 'Türk Fotoğraf Sanatının Gelişim Süreci İçerisinde Halkevleri ve Köy Enstitülerinin Rolü', Murat Ervin, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Fotoğraf Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2006

Photographer, Educator, and Traveler - A Veritable Polymath: Şinasi Barutçu

Refik Akyüz, Serdar Darendeliler

There is a figure whose name is somewhat known to all those who have an interest in photography in Turkey, who has left just as important a mark as an educator as he has as a photographer, is a pioneer in many respects, yet still remains slightly mysterious and falls short of the recognition he deserves. The limited information we have at our disposal with regards to this figure has been recycled in different articles over the years. Most of these articles – predominantly based on an autobiographical text of his own – mainly feature his life story. Lacking an accessible and systematically organized archive just like many other equally ill-fated photographers in Turkey, his only known prints are those kept by a couple of his friends. Perhaps partly for this reason, even though he has long been honored with a cup in his name, there are almost no detailed analyses on his journey as a photographer and the plurality of his photographic approach. The figure in question is of course Şinasi Barutçu. In this piece we have prepared on the occasion of the exhibit 'Şinasi Barutçu: Tracing Photography', we seek to piece back together this life story which we encounter scattered across different sources in a variety of shapes and forms and update it as possible to create a source text, to memorialize his outstanding efforts to popularize photography, develop a teaching curriculum and train educators instead of devoting his time to producing more photographs, and to take a closer look at his works based on the photographs that are available to us – no doubt acknowledging that his photographs and art deserve a deeper and comparative analysis born of more extensive research...

Born in Istanbul in 1906, Şinasi Barutçu's introduction to photography and art in general happened at a very early age most probably at the hands of his uncle Arif Hikmet Koyunoğlu, himself a photographer as well. An architect by education and graduate of the Imperial School of Fine Arts (Sanayi-i Nefise Mektebi), Koyunoğlu took interest in photography in his student years, initially working to retouch and colorize photos at the Phébus Studio, then at Rahmizade Bahaeddin Bediz's Resne Studio – known as one of the first Muslim photographic studios, and eventually starting his own photo studio. As may also be gleaned from Barutçu's dedication of his book 'Composition in Photography' ('Fotoğrafide Kompozisyon') to his uncle in the following words, "To my uncle architect Hikmet Koyunoğlu, who first imbued in me an appreciation for photography," Koyunoğlu must obviously have been his most important source of inspiration in pursuing photography.

Barutçu's first step into the world of photography took place in 1920, working for Mehmet Bey in the darkroom of the Resne Studio, where Koyunoğlu had also spent a while. Starting at the Normal School for Men (then called the Dar-ül Muallimin, which he referred to as the 'İstanbul Muallim Mektebi' – the Istanbul Teachers' School) in 1921, Barutçu took an even deeper interest in art thanks to his professor Şevket Dağ, a painter and graduate of the same school. Following his graduation in 1926, he began working as a painting teacher in the same institution while also continuing on to the Academy of Fine Arts. In 1928, Barutçu went to Germany for his graduate studies, attending the Industrial Teacher Training School in Cologne (Institut für Werkpädagogik Köln) and the Pedagogical Academy (Pädagogische Akademie) in Bonn. His time in Germany,

during which he joined various photography clubs, allowed him to delve deeper into the art of photography, and he also bought himself a Leica – the legendary camera of the period.⁽¹⁾ In fact, in his autobiography he claims to be the first Turk to own a Leica.

■ His journey in photography education starting at the Gazi Arts-Crafts Department and the People's Houses (Halkevleri)

Having attended various courses in Sweden through this period, Barutçu started working as an instructor of Text, Graphic Arts and Posters at the Gazi Institute for Education (Gazi Terbiye Enstitüsü – now Gazi University) in Ankara upon returning to Turkey in 1932. — (see page 29) Immediately after taking up his post at the Gazi Institute for Education, which was considered “*the first stage in bridging art and industry, the fine arts and applied arts in the wake of the founding of the Republic*”⁽²⁾, he was able to convince the administration that photography was an artistic discipline as well, had it included in the curriculum, and soon started teaching photography classes. Until transferring to the Istanbul Atatürk Institute for Education in 1961, Barutçu dedicated himself to this place for about 30 years in order to train the teachers who would in turn teach photography in schools. As stated in the exhibit titled ‘The Gazi Arts-Crafts Department from 1932 to 1973: Idealist School, Productive Studio’ recently put together by SALT as a new layer of research on Turkey’s art history, the Arts-Crafts Department of the Gazi Institute for Education “*consciously linked [art] to work and profession as part of the overarching political and social mobilization that was viewed essential to the modern republic, [...] developing a curriculum around the concept of ‘work’ with a pedagogical approach that emphasized ‘learning by doing’*”.⁽³⁾

1932 is a significant year in Turkey’s history of photography just as it is in Barutçu’s personal history. It is in this year that, upon Barutçu’s suggestion to Vedat Nedim Tör, photography courses for the advancement of amateur photography were started in the People’s Houses (Halkevleri), which had been opened in 14 provinces including Ankara to accelerate the pace of social and cultural development in the country. Also suggesting that photography contests be held by the People’s Houses for amateurs, Barutçu – somewhat ironically – came in first in the first three contests to be organized. On top of this, in his book ‘Composition in Photography’ he speaks almost wistfully of the fact that he couldn’t join the contest in later years due to being on its jury.

■ A decade stretching from the Olympics to Turkey’s first photography magazine to the Mount Cilo expedition

The Olympics, an event of worldwide importance, were held in Berlin in 1936. The Berlin Olympics bear a different political significance from other modern Olympic games with their becoming a show of force for the Nazi regime in power in Germany and an attempt on their part to assert their supremacy as a nation to the entire world. Barutçu was sent on official duty to Germany for this occasion – most probably because he had studied in Germany – in order to accompany the students of the Institute for Physical Education (Beden Terbiyesi Enstitüsü), follow the Olympic Games, and serve as translator. This – needless to say – also led him to follow the games in his capacity as a photographer, and he won second place in the Olympics Photography Contest. His photo depicting a torch bearing athlete entering the stadium in Berlin and running

down a wide lane being greeted with a Nazi salute by spectators on both sides of the lane is, from the vantage point of the present, a plain yet frightening manifestation of the fascist mindset behind World War II, which was yet to begin at the time.⁽⁴⁾ —(see page 58) Nevertheless, in his book ‘Composition in Photography’ Barutçu comments on this photo saying, “*The gray plane created by the torch and steps is oriented downward, with the central figure of the torch bearer also running down. The photograph tends in a downward direction with all its elements,*” therefore offering a purely technical reading without remarking on its content.

Starting to work as a photography teacher at the Ankara Police Institute along with his main posting at the Gazi Institute for Education in 1941, Barutçu then took up the position of Chief of Photography at the General Directorate of Press and Publications (Basın Yayın Umum Müdürlüğü) in addition to his teaching duties in 1943.

1945 became yet another important year in both Barutçu’s personal history and Turkey’s history of photography. In collaboration with Safder Sürel, he started publishing the Photo Magazine for Amateurs and Professionals (Profesyonel ve Amatörün Foto Dergisi), Turkey’s first photography magazine, starting in August as a bimonthly publication. Unfortunately lasting only two issues, the magazine was discontinued after its October-November edition. Barutçu explains why it was so short-lived as follows: “*Member of Parliament for Tekirdağ Cemil Uybadın and member of Parliament for İçel and President of the People’s Houses Ferit Celal Güven assisted us in publishing the magazine. They were going to buy a share in it. But when they saw us publish a female artist’s portrait they changed their minds. We were left without support.*”⁽⁵⁾

Following his return to Turkey after his university years in Germany, Barutçu is known for having travelled extensively within the country and loving spending time in nature away from urban life. 1945 is also an important date for having featured one of the most important ones of these trips. The Mountaineering and Winter Sports Federation (Dağcılık ve Kış Sporları Federasyonu) founded under the General Directorate of Physical Education (Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü) in 1939 organized an expedition spearheaded by federation president Asım Kurt to Mount Cilo in Hakkâri in 1945. — (see page 29) A first for the federation, this expedition is a landmark event in Turkey’s history of mountaineering. Joining the team – also featuring one of the first major geographers of the Republican era Reşat İzbirak – as a photographer, Barutçu documented both the pristine nature and the mountaineering activities of his fellow team members. The expedition’s significance for the sport of mountaineering in Turkey comes from the fact that it not only involved an ascent to the peak of the Cilo Mountain Range) called Gelyaşın (4136 m) and locally known as Reşko, but also because it resulted in the discovery of two of the biggest glaciers – now gradually melting away due to global warming – in Turkey (one of which was later revealed to be the oldest glacier in the country).

■ Productive years characterized by firsts

Barutçu’s articles on photography training for teachers published in the monthly Primary Education Gazette (İlk Öğretim Gazetesi) were compiled and published as a book titled ‘Photo Talks’ (Foto Konuşmaları) in 1947. — (see page 33) This compilation consisting of articles covering a range of topics from the history of pho-

tography to technical issues, from composition to 'taking candid shots without the subjects being aware', 'shooting inside a building', and 'going on animal hunts with a camera' is Barutçu's first book. Even though the photographs in the book aren't high quality prints due to the use of a printing technique unsuitable for photographic printing, 'Photo Talks' became an important volume in its period as a compact source of information for training would-be photography teachers. Though it predominantly focuses on the darkroom, certain basic shooting rules, and the composition standards of the time, the history section in the beginning on the advent of photography – starting with the story of how Leonardo da Vinci became one of the first to provide a description of a photograph – is also quite remarkable. The fact that he elaborates on this context and connection is an indicator of Barutçu's passion for sharing anecdotes on photography.

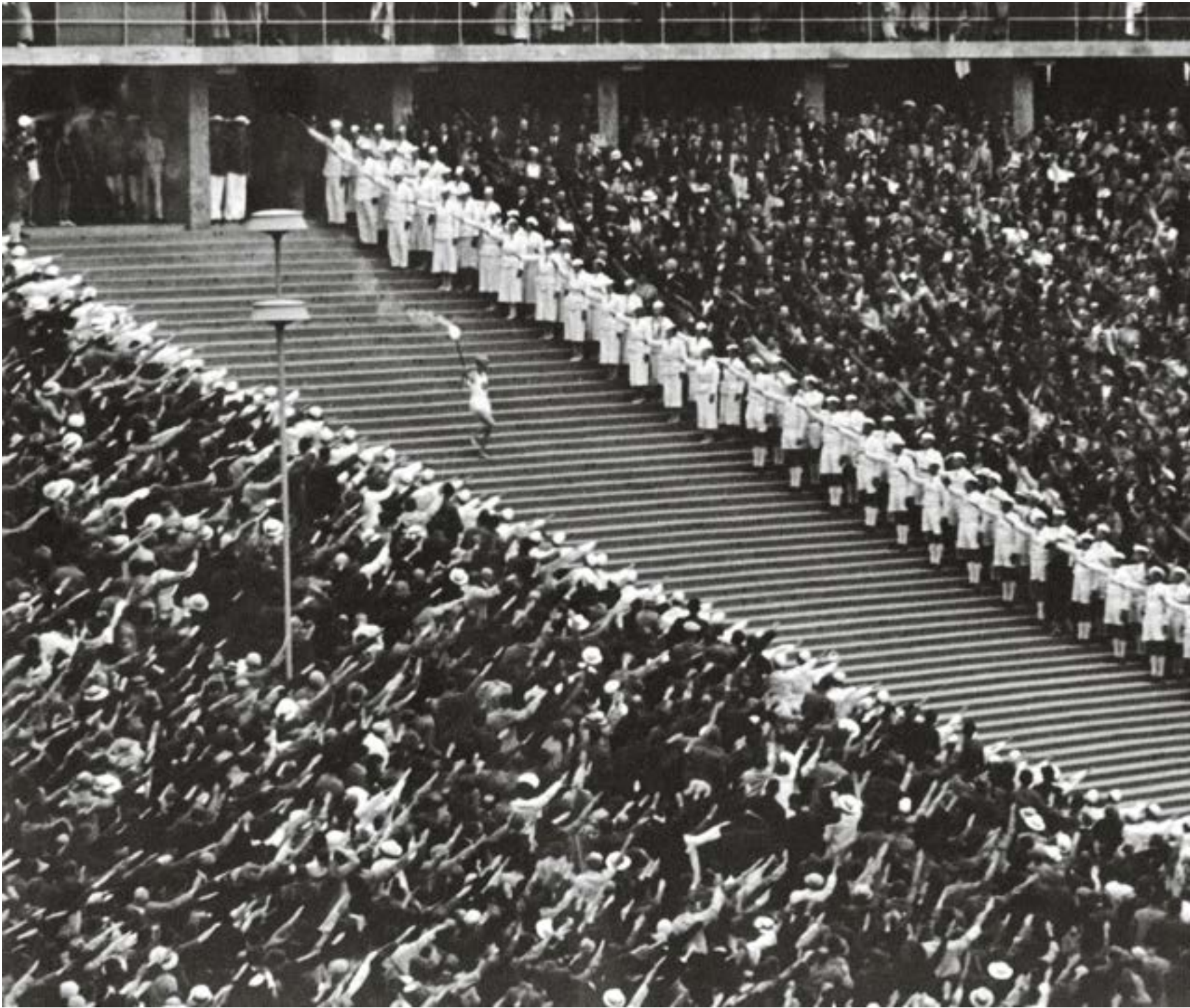
In 1950 a historic event took place and the Amateur Photography Club of Turkey (Türkiye Amatör Foto Kulübü – TAFK) was founded in Ankara as yet another first spearheaded by Barutçu. This is both another step in the self-organizing of photographers starting with the Photographers Small Arts Cooperative (Fotoğrafçılar Küçük Sanat Kooperatifi) also founded upon his initiative in Ankara in 1946, and a predecessor of the amateur photography associations to follow that are now active practically all over the country.

That same year Barutçu established the Educational Films Center (Öğretici Filmler Merkezi) at the behest of the Minister of National Education of the time, in order to build teachers' capacities to use newer educational tools and to provide them with the necessary material. Closely following new developments in the field of photography, Barutçu also enrolled in two courses in Germany at this time so as to improve his knowledge of color photography. Again in this same year, he won all three prizes with his photomontage works in the photography competition held in connection with the Marshall Plan developed by US Secretary of State George Marshall for the economic recovery of Europe in the wake of World War II. — (see page 35)

In 1953 he went to the United States as a guest of the US government in order to observe new developments in the field of photography and film. During this trip he also represented Turkey in UNESCO's cultural assistance meeting.

In 1954, he published three booklets which he prepared for the Educational Films Center, titled 'The use of DIAPOSITIVES in contemporary education', 'The most modern tool for education: FILM', and 'BRIEF NOTES on education by audiovisual means' — (see page 35). That same year, while working in the newly founded Inter-Ministerial Productivity Committee ('Vekaletlerarası Prodüktivite Komitesi', later to become the National Productivity Center – 'Milli Prodüktivite Merkezi' – in 1965) in addition to his job at the Gazi Institute for Education, he started a photography, diapositive and film journal by the name of 'Light & Sound' ('Işık-Ses').

In 1955 he accomplished yet another first in Turkey, opening an exhibition consisting of color photographs in Adana. Later, in 1956, he held another exhibition featuring black & white and color photos in the exhibition hall of the National Library in Ankara.

In 1957 he worked to provide the visual material needed for a film on Atatürk produced by the US-based Weston Woods Studios.

In 1958, the Amateur Photography Club of Turkey (TAFK) became a FIAP (Federation Internationale de l'Art Photographique/International Federation of Photographic Art) member organization, and in 1959 an amateur photography club was established in Trabzon as a result of Barutçu's tireless efforts.

In 1961, he transferred to the Istanbul Atatürk Institute for Education and settled in Istanbul. That same year he became a member and was elected president of İFSAK (İstanbul Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Derneği/the Istanbul Amateur Photography and Cinema Society) which was founded in 1960 as the Erenköy Amateur Photography Club and later changed its name. Unable to keep up its activities in Ankara following Barutçu's departure to Istanbul, the TAFK moved its managerial office from Ankara to Istanbul in 1967. The same year Barutçu resigned from his position as president of İFSAK thinking it would be counterproductive to have an administrative role in both associations at once, continuing as president of the TAFK alone. Again in that year, he started a photography club under the Istanbul Atatürk Institute for Education.

■ Retirement Years

In 1970, he requested his retirement from the Istanbul Atatürk Institute for Education, and spent the summer of 1971 in the US making various contacts in the field of photography, film and television.

He endeavored for two years from 1973 onwards to establish the National Federation of Photography Associations of Turkey (Türkiye Foto Dernekleri Milli Federasyonu), but these efforts did not come to fruition.⁽⁶⁾

After publishing his book 'Composition in Photography' ('Fotoğrafide Kompozisyon') in 1975, Barutçu returned to his first love in life, i.e. painting, and started working with watercolor along with his continued collaborations and experience sharing in the field of photography. — (see page 37) Unable to leave his house much from 1977 to his death due to his progressing illness, Barutçu held his first exhibition of watercolors in 1978 at the Akbank Nişantaşı Art Gallery and his second in 1982 at the Urart Art Gallery, passing away in 1985.

■ A never waning amateur's passion

As apparent from his biography replete with many firsts, Şinasi Barutçu is a pioneer in photography in Turkey with his amalgamation of multiple identities including that of a photographer, educator and editor. It is possible to discern his characteristics including his passionate love for photography, devotion to teaching others what he knows, curiosity for innovation, and belief in institutionalization and permanence from his writing and lifelong work without needing to know him personally. His passion for photography starting at a very early age seems to have resulted in him receiving an education that ended up determining his career.

Barutçu's belief in amateur photography must have developed in the photography clubs he took interest in and quickly joined during his graduate studies in Germany. He worked very hard for the

advancement of amateur photography, which he was deeply committed to. For this purpose, he concentrated on training beginners, strove to increase the membership of photography associations, and held various exhibitions in order to bring photography to a wider audience. Adding 'amateur' next to his name on the back of photos he sent to competitions abroad even after many years in the field, Barutçu's work is truly befitting the dictionary definition of the term 'amateur' – i.e. carried out with love for photography. — (see page 37) No matter how we may find it hard to think of him as an 'amateur photographer' today, he always preferred to define himself as such. The fact that he continued participating in international competitions and sought appreciation for his work even long into his career is also most probably a manifestation of this.

Another indicator of Barutçu's openness to innovation and interest in staying abreast of global developments is his regular visits to Cologne after his return from Germany until the mid-1950s. The reason for these visits was to attend the biennial trade fair Photokina, which still remains a focal point of the photographic industry today. Featuring up to date technological developments and innovations in the field as well as exhibitions of photographic works produced, Photokina is indeed one of the world's leading fairs attracting all those who have an interest in photography. In his biography Barutçu also mentions that he was awarded honorary citizenship by the City of Cologne due to the photographs he took during his visits there – on top of having studied in the city.

■ The representative of a generation open to learning, teaching, and innovation

One of Şinasi Barutçu's foremost identities is doubtlessly that of an educator – and since he particularly focused on training teachers, it would not be an overstatement to say that he has had an influence not only on his own students but on generations to come. New generation teachers, who were students of Barutçu's at the Gazi Institute for Education founded in order to prepare educators – who were to school the new generation – for secondary education, were very effective in raising the generation born after the establishment of the Republic and its various reforms. We are well aware that Barutçu's work as an educator did not remain limited to the Gazi Institute for Education where he was an official member of faculty or other state institutions, but that he continued fulfilling this role in various associations he was active in founding.⁽⁷⁾

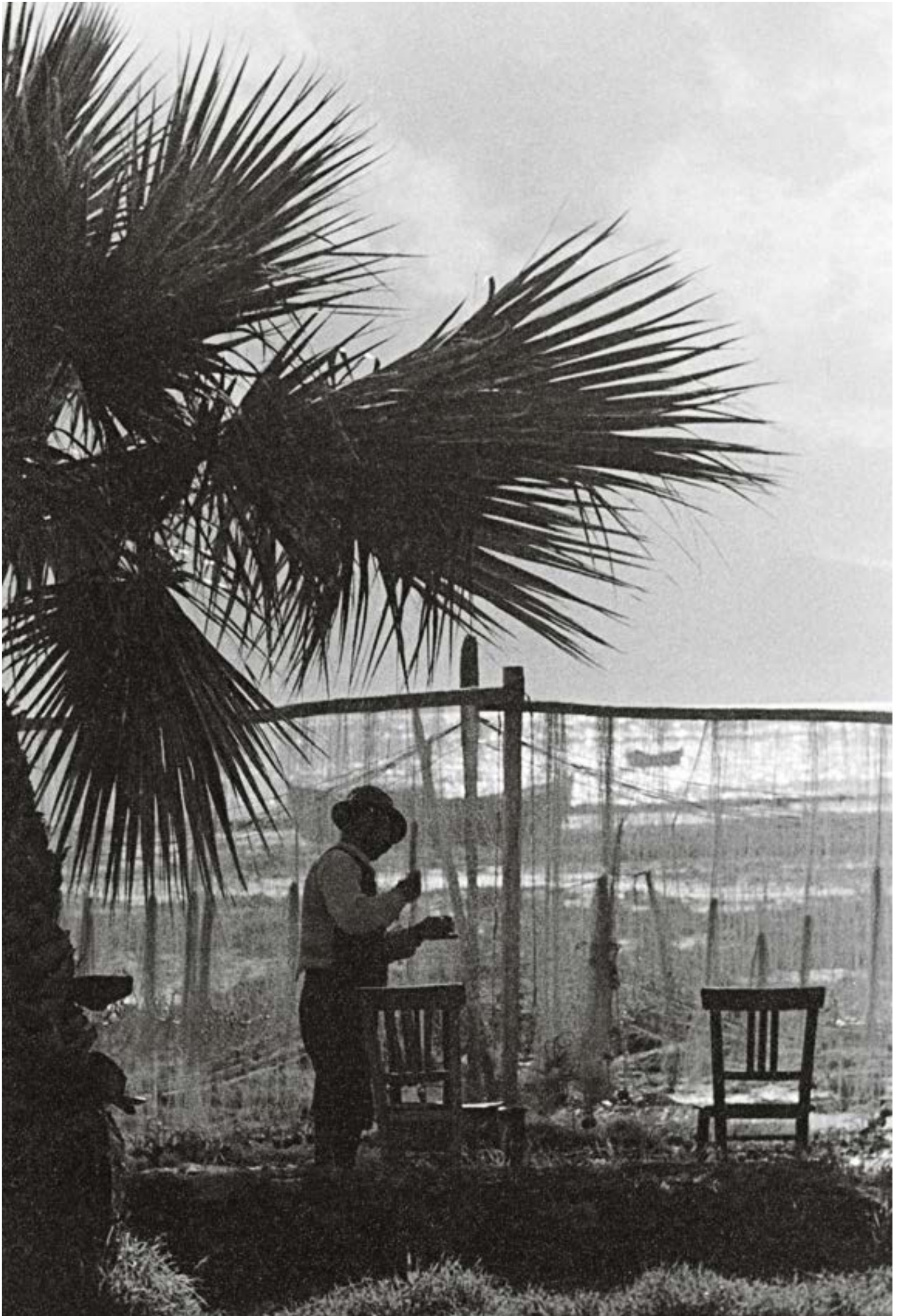
Barutçu's generation was one that felt an important responsibility, left its mark in various fields, and endeavored to work on an international level. Sending successful students abroad, having them come back to inform their field with the experience and knowledge they have accumulated, thus raising existing standards as well as developing new ones was a practice the young Republic inherited from the Ottoman Empire. Following its founding, in line with the aspiration expressed by Atatürk as 'reaching the level of modern civilizations', the Republic on the one hand continued this tradition sending Şinasi Barutçu and others abroad very early on, and on the other brought academics from abroad looking for ways to reform university education.

The aim of this university reform starting with Austrian and German scholars invited in 1933, most of whom took this invitation as an opportunity to flee the Nazi regime, is professed as being to

bring the education system closer to global standards starting from universities. Despite the shadow cast by the simultaneous purges carried out, this innovative and exciting environment created for the transformation of the education system overall would bring lifelong motivation to a generation that put a lot of care and effort into its work.

It is beyond doubt that this environment also played a part in shaping Barutçu's approach and making him so very open to innovation and eager for new ways to expand his reach. Seyit Ali Ak mentions in an article that while manager of the Educational Films Center Barutçu had two gas powered projectors made in Vienna for use in areas without access to electricity in order to spread visual education all across the country.⁽⁸⁾ We are thus presented with the impression of an innovative individual coming up with solutions for the more effective and productive operation of an institution he helped found.

Again with the books and booklets he prepared during his active period, Barutçu is known for having worked to educate the masses with regards to technical developments in photography as well as its theoretical, aesthetic and artistic dimensions. As a close follower and avid implementer of global innovations in photography – in areas such as color photography, diapositives, etc., Barutçu's generosity in sharing his knowledge with others is also abundantly clear.

■ Barutçu's photographic universe

Before delving into Barutçu's photographs, it must be mentioned that the greatest obstacle in this regard for a researcher or curator is the absence of a systematically organized, inventoried archive of his work. The fact that there is such an irredeemable black hole in parts of the archive of even a photographer who in his autobiography speaks of establishing archives in fifteen different institutions, and that the material hasn't been sorted and classified is proof that Turkey is unfortunately not a very good example when it comes to family foundations, public endowments, or archives handed over to museums and other institutions.⁽⁹⁾ Though it seems unlikely that an artist like Barutçu, a product of the German école known for its emphasis on organization and discipline, would not inventory his work, even the most basic identifying information – such as year, place, etc. – is not available to us with regards to a great majority of his photographs at hand. For this reason, in terms of understanding his work and areas of interest as a photographer, it makes more sense to group his photos under various thematic headings and evaluate them as such rather than attempt to chronologically trace the evolution of his photography.

Urban, architectural and industrial photographs make up the bulk of Barutçu's photographs in this exhibit. This group, predominantly featuring photographs from Istanbul, involves classical landscape photos reflecting the city's relationship with the sea, as well as certain examples closer to street photography depicting the old character of the city slowly fading away. In addition to Istanbul, photos from cities such as Ankara, İzmir, Konya and Urfa, as well as Cologne where Barutçu spent the most time outside the country, rural settlement photos from various parts of Anatolia, and industrial themed photos depicting the technological developments in the modernizing Turkey are also part of this group. While some of the works in this section are photos taken for documentary purposes for Ba-

rutçu's own archive or the archives of state institutions such as the General Directorate of Promotion (Tanıtma Genel Müdürlüğü), others are pictorialist photographs palpably seeking to achieve dramatic effect through reverse light, reflections and hazy images. — (see page 41)

Another group featuring heavily in the exhibition is photographs of nature and mountains, which include pieces resembling classical panoramic shots such as soaring mountains, grand old trees, snowy landscapes, the sea and waves, along with manifesting a style once again making use of the dramatic effect of reverse light, clouds and reflections. Documentary photos seeking to depict all stages of a process such as the Mount Cilo expedition also have an important place in this category.

His works grouped under the theme of figure photography comprise human figures going about their everyday tasks, chatting, or existing anonymously on city streets and animal photos taken in various zoos. Though not included in this exhibition, Barutçu also has certain posed portraits in his book 'Composition in Photography' and among the prints that inspired this exhibit. — (see page 41) Some of these appear to have been taken for educational purposes to illustrate how to implement rules of lighting and composition in photography. In a more general sense, however, it is possible to say that Barutçu, who comes into close contact with people in his capacity as an educator, prefers to stay at an observing distance as a photographer.

The group involving close-ups of details and his near abstract works, on the other hand, is perhaps not what first comes to mind when one thinks of Barutçu – but these are possibly the most interesting in his collection. In his close-ups mainly of fish nets, ropes, logs, stone piles, plants and branches, Barutçu mostly prefers to form decontextualized and repetitive compositions where what the object is and its dimensions cease to matter. His photograms bringing together a variety of objects without the use of a camera in arrangements where they are rendered indiscernible are Barutçu's most unusual pieces. — (see page 84-89) Unfortunately, we have no way of knowing when these graphic and plastic-heavy photograms were made, whether they are a product of a particular period or were scattered across his career, but nevertheless it is not hard to imagine that they must have been among the firsts of their kind in Turkey.

In fact, taking a general look at Barutçu's photographs, it is possible to say that what stands out is an interest in beautiful and aesthetic subjects in line with the spirit of amateur photography and technical matters such as adherence to classical composition rules and a wealth of tone, rather than content. Elements we could just as well describe as romantic, such as reverse light, reflections, the presence of clouds creating dramatic effect bring Barutçu's photography into the territory of Pictorialism. Even though Pictorialism had given way to different approaches by the time Barutçu started working actively, what we see in Barutçu – as is still common in amateur photography today – is the never-ending desire to capture an aesthetics and beauty. However, taking into account his photograms indicating his interest in experimentation or his graphically oriented close-ups, it would be equally possible to place him amongst the period's Dadaist or Constructivist artists. Or with his various urban photos as well as photos of nature and mountains – particularly

those he took at Mount Cilo – he may easily be thought of as ascribing to a more documentarist style far from this all.

Attempting to fit the works of an artist as open to innovation, interested in experimentation, and committed to preserving his amateur spirit as Barutçu into a single genre would be a grievous error. A figure constantly trying out and working to internalize the new due both to his character and the spirit of the time, whom we may deem a veritable polymath with his photographs in many different styles as well as his amalgamation of the identities of a photographer, educator, manager and traveler, Barutçu clearly deserves wider acclaim beyond photography circles and a more in-depth analysis of his art. We hope for 'Şinasi Barutçu: Tracing Photography' to be a new step in this direction, and that – with the resolving of archive troubles – it paves the way for many more comprehensive retrospective exhibitions and publications featuring both him and other prominent artists of their time now threatening to fade into oblivion.

NOTES

- (1) The advent of the Leica camera, starting to be mass produced in 1924-1925, is one of the important milestones in the history of photography, for having given free rein to photographers, allowed them to take more dynamic and spontaneous photographs in closer proximity to their subjects, and for rendering photography a quicker and more practical process with it being much smaller and lighter than other cameras available up until then.
- (2) 'Modernleşmenin Tasarımı' ('Designing Modernity'), Ali Artun, e-skop journal, Issue 14, 27.02.2019
- (3) From the press release of the exhibition 'Idealist School, Productive Studio' ('İdealist Mektep, Üretken Atölye'), SALT Galata, 27 November 2018 - 17 February 2019
- (4) Another anecdote to mention with regards to this photo is that the Berlin Olympics was also home to the first Olympic torch relay, a symbolic ceremony involving the Olympic flame being ignited in Olympia, Greece, where the ancient Olympics took place, and transported by athletes in countries along the way to the Olympic cauldron in the modern host country.
- (5) 'Şinasi Barutçu: Sanata ve Öğretime adanmış 79 yıl' ('Şinasi Barutçu: 79 years dedicated to art and teaching'), Seyit Ali Ak, Cumhuriyet Newspaper, 29 March 1985, p. 4
- (6) The Photographic Arts Federation of Turkey (Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu) was only able to be officially established as the umbrella organization of amateur photography associations in Turkey in 2003, after efforts starting in the early 1990s had made some headway.
- (7) Among his students who didn't become photography teachers in secondary schools but photographers themselves are Cafer Türkmen, one of the first professors of the Department of Photography in the State Academy of Fine Arts (now the Mimar Sinan Fine Arts University), and Hüsnü Gürsel, who taught photography at the Village Institutes (Köy Enstitüleri).
- (8) 'Türk Fotoğrafında Şinasi Barutçu' ('Şinasi Barutçu in Turkish Photography'), Seyit Ali Ak, Hürriyet Gösteri, No:18, May 1982, p. 58
- (9) We attempted to discuss this in detail in the article 'Fotoğrafçı Arşivleri Nasıl Olmalı?' ('How Must Photographer Archives Be?'), focusing on how photographer archives are managed, preserved and maintained based on different examples in Turkey and abroad, which we wrote for the 27th issue of IstanbulArtNews in the wake of the public debate that was sparked by the Ara Güler archive being sold to the Doğu Group in 2016. Those interested may see: <https://www.gapo.org/fotografciarsivlerinasilolmalı>

SOURCES

- 'Arif Hikmet Koyunoğlu', Burçak Evren, Geniş Açık Fotoğraf Sanatı Dergisi, Issue 28, March 15 – May 15, 2003, p. 59-63
- 'Bir Ömür Fotoğraf Şinasi Barutçu', Türkiye Fotoğraf Vakfı Yayınları (Photography Foundation of Turkey Publications), 2019
- 'Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Fotoğrafı 1923-1960', Seyit Ali Ak, Remzi Kitabevi, 2001
- 'Foto Konuşmaları', Şinasi Barutçu, Milli Eğitim Basımevi (National Education Printing House), 1947
- 'Fotoğrafın İzzinde Kırk Yıl', Seyit Ali Ak, Fotoğrafevi Yayınları, 2004
- 'Fotoğrafide Kompozisyon', Şinasi Barutçu & Ergun Barutçu, Fotokolor Yayınları, 2nd Edition, 1975
- 'Modernleşmenin Tasarımı', Ali Artun, e-skop dergi, Issue 14, 27.02.2019
- 'Türk Fotoğrafında Şinasi Barutçu', Seyit Ali Ak, Hürriyet Gösteri, No:18, May 1982, p. 58
- 'Türk Fotoğraf Sanatının Gelişim Süreci İçerisinde Halkevleri ve Köy Enstitülerinin Rolü', Murat Ervin, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Fotoğraf Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi (Dokuz Eylül University Institute of Fine Arts Art Major Master's Thesis), 2006

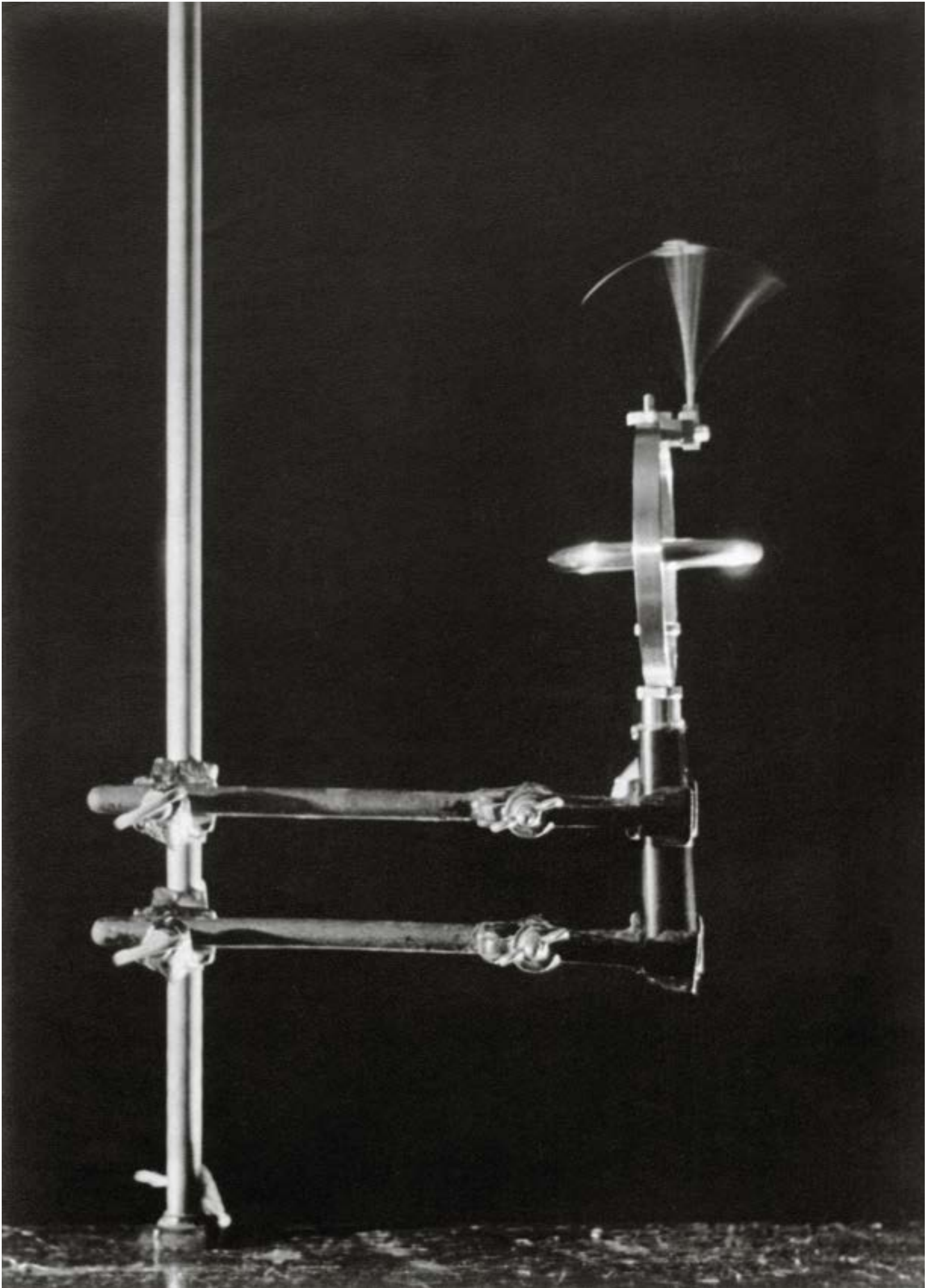

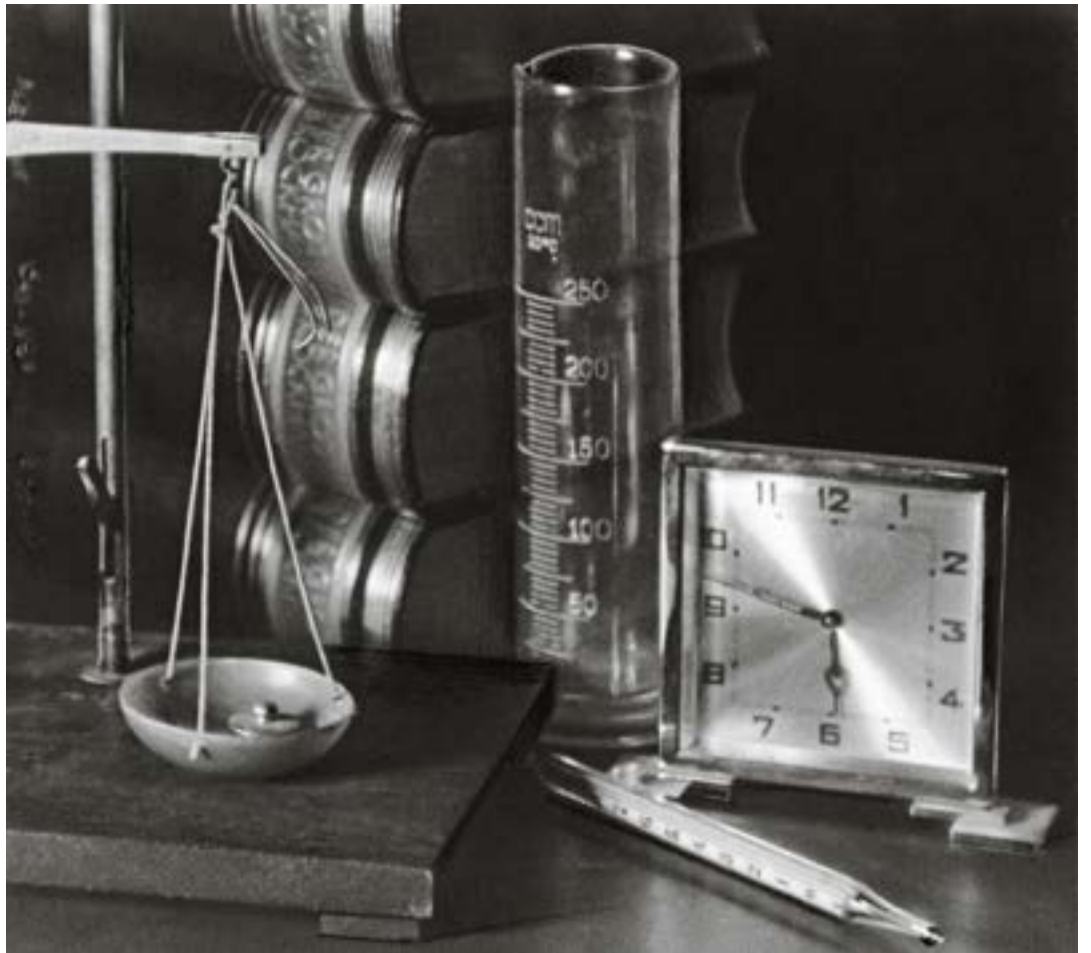

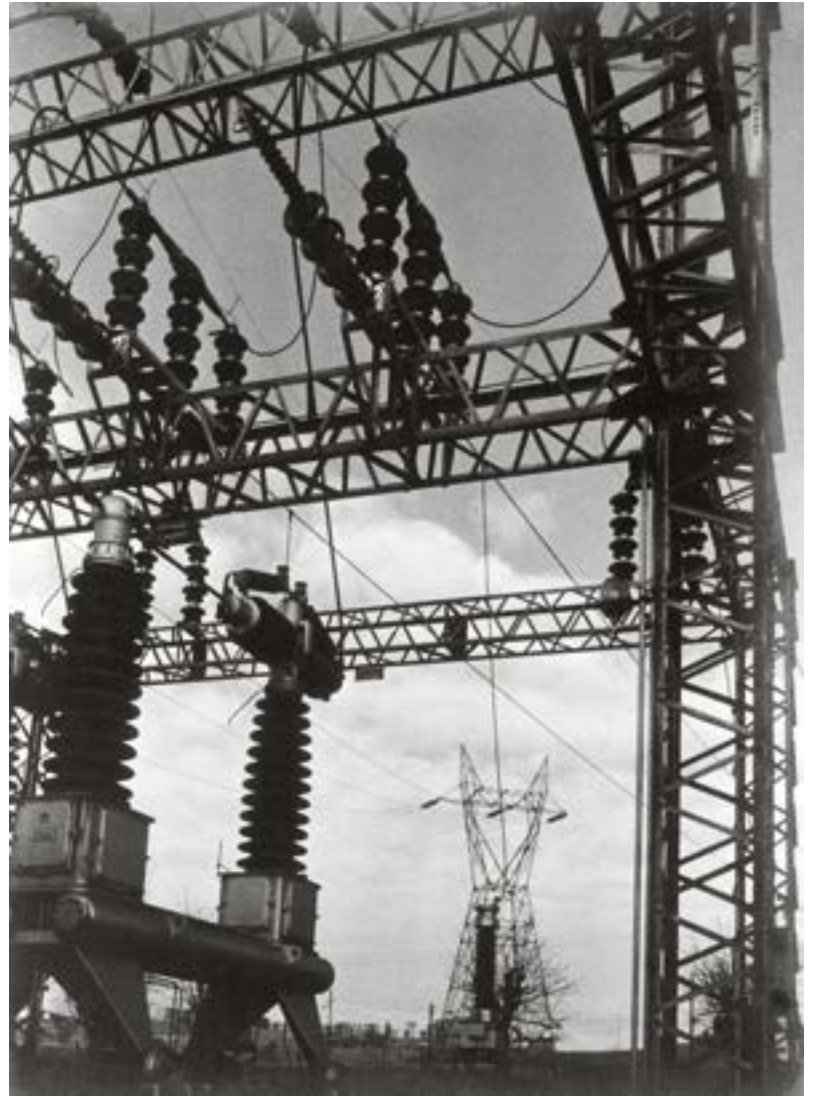

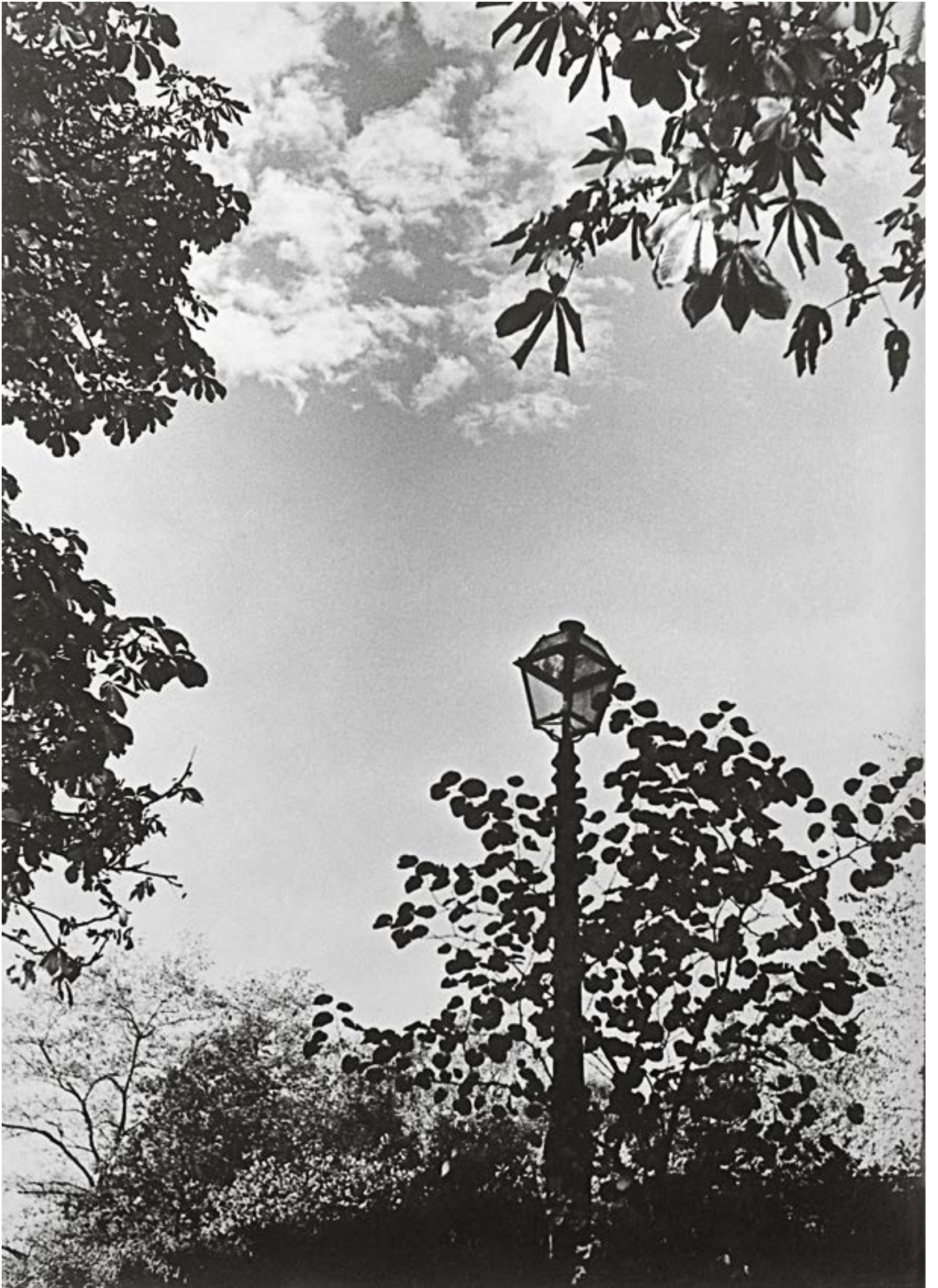

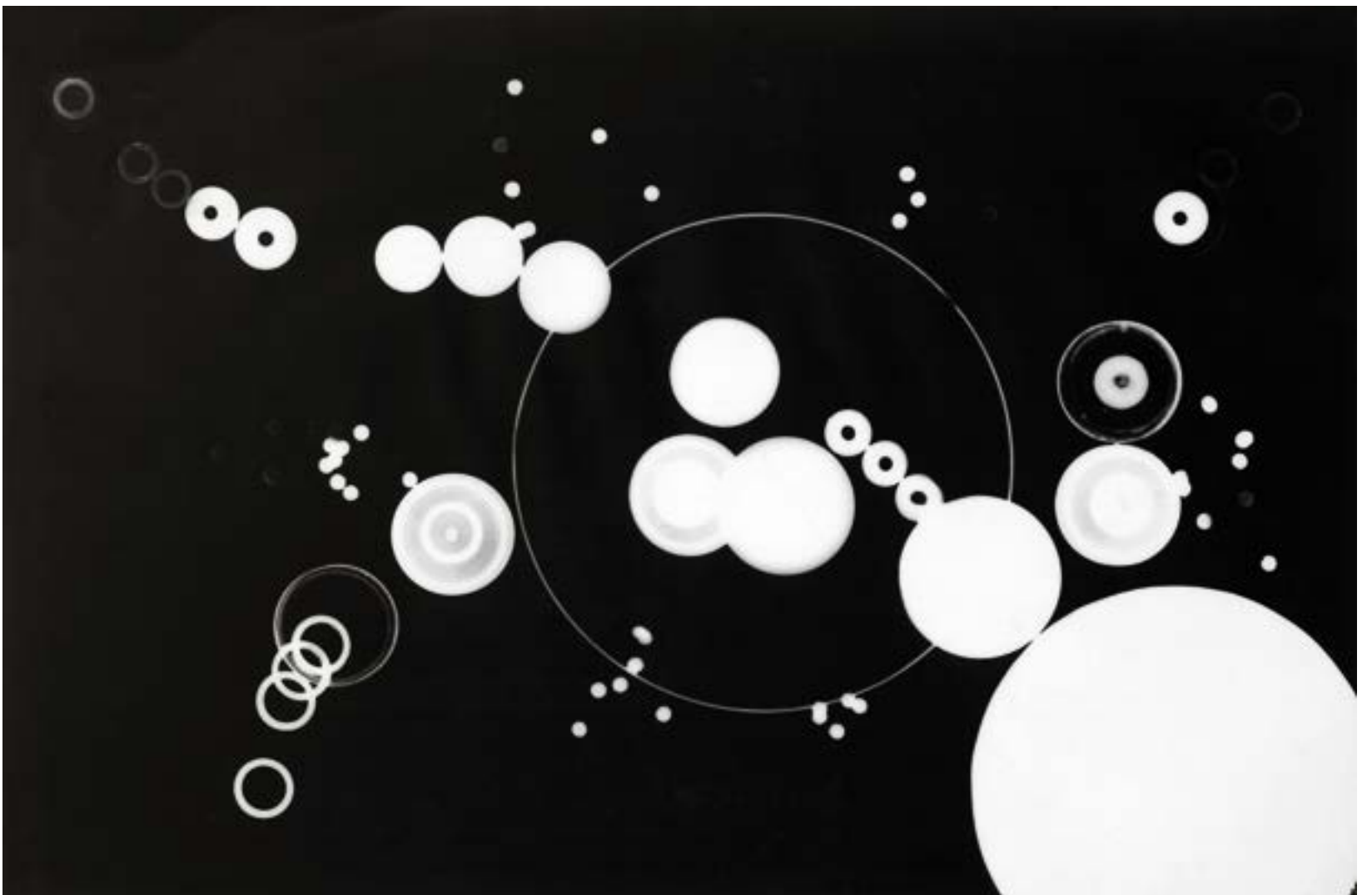

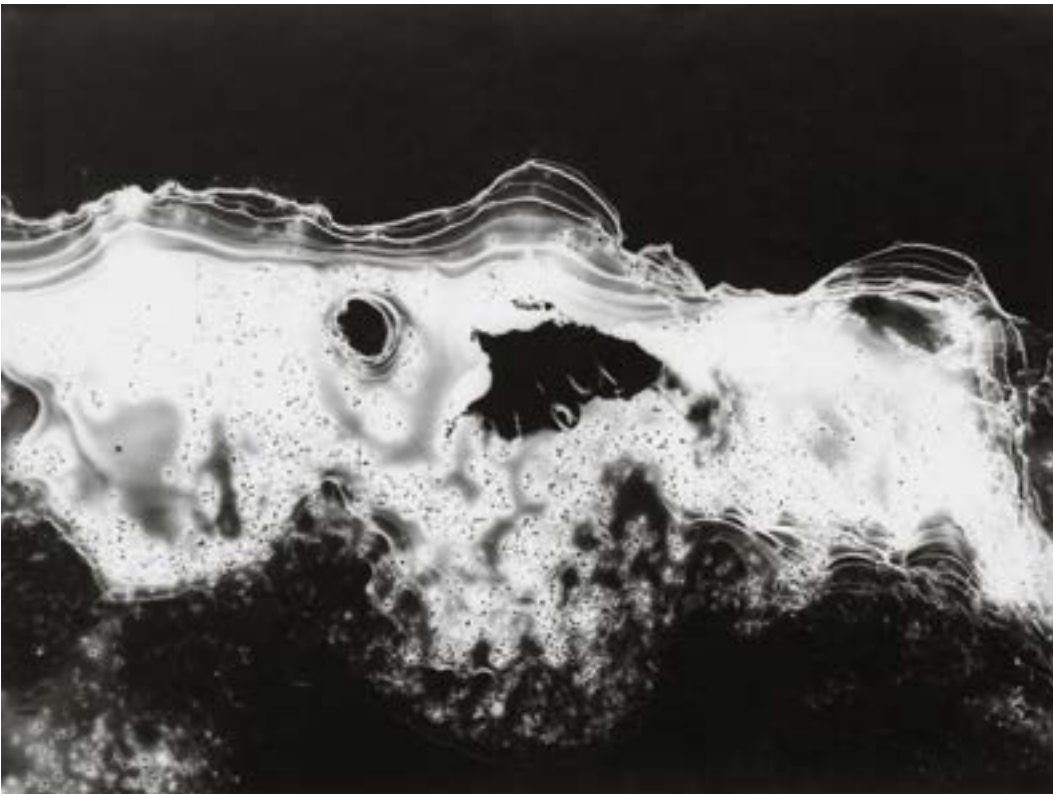

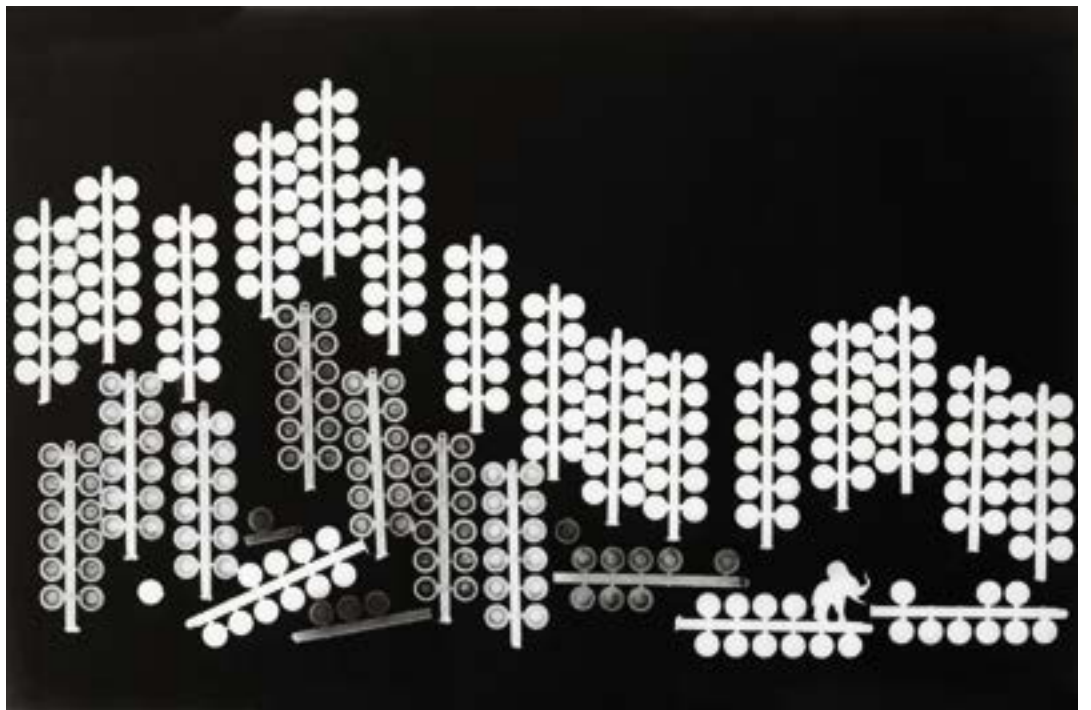
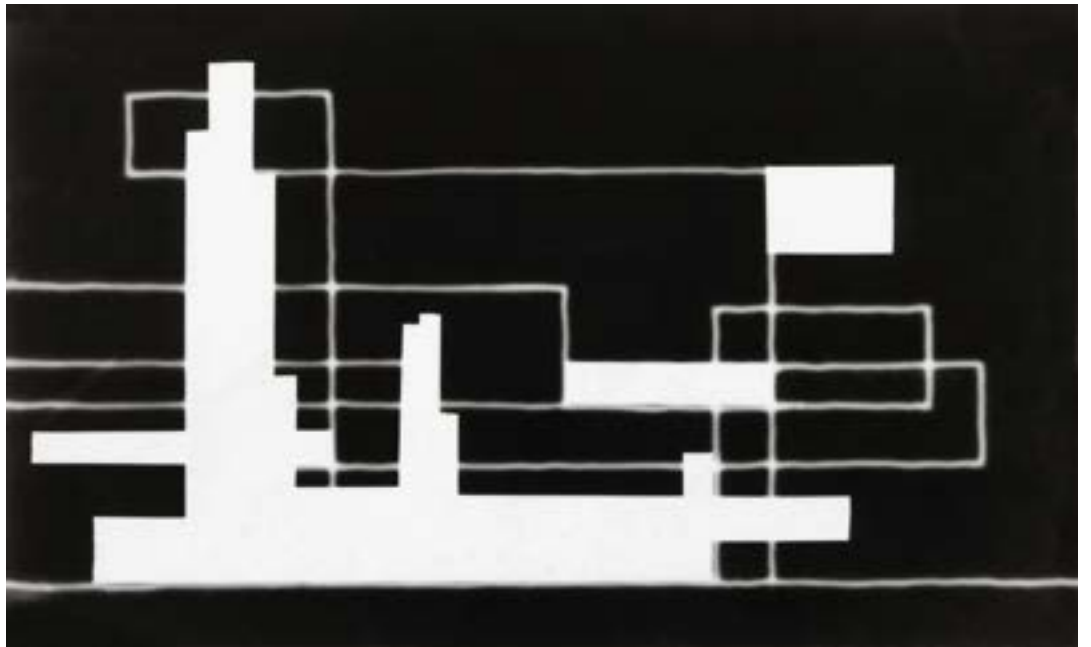
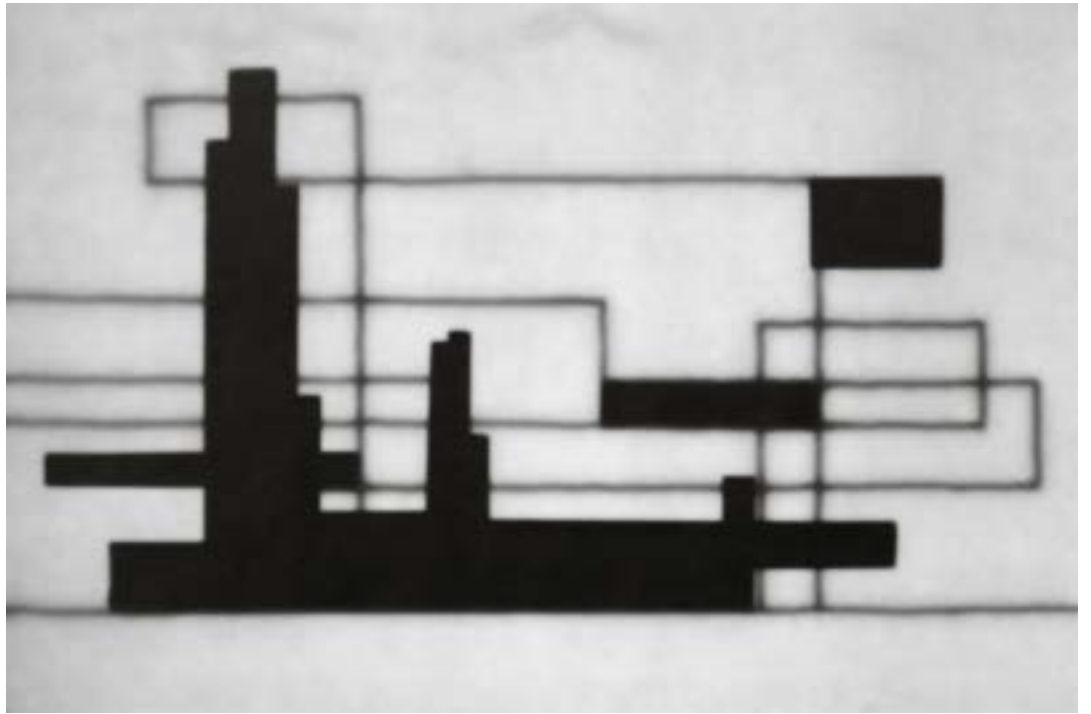

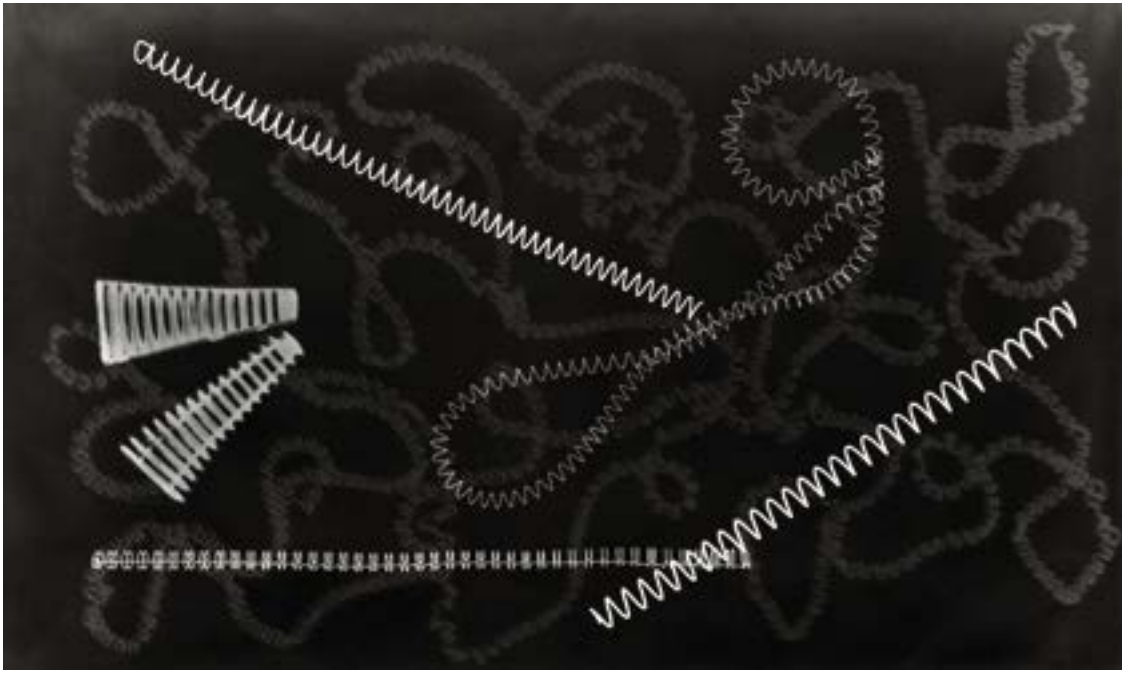

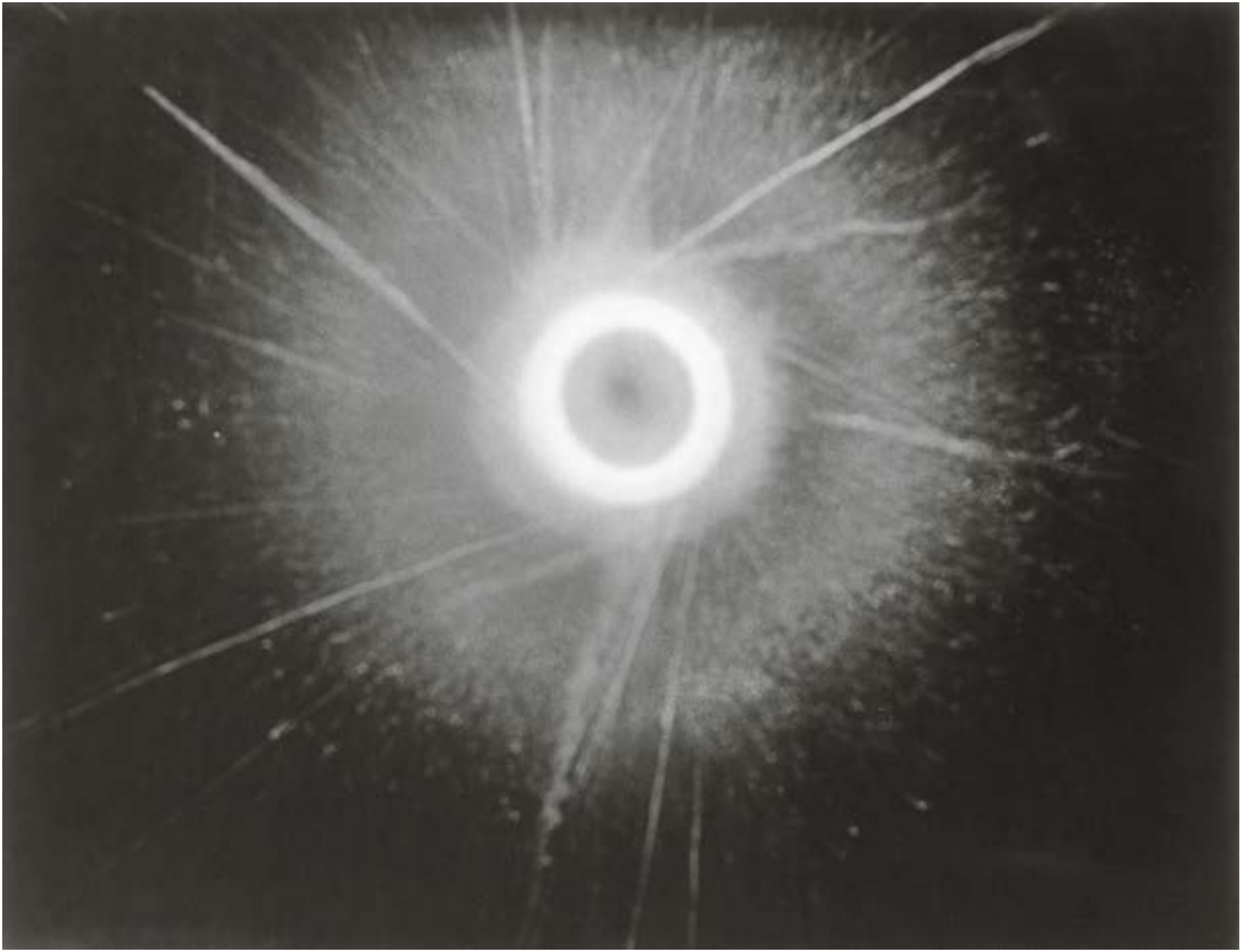

— Biyografi

— Biography

- 1906 yılında İstanbul'da doğdu ve 1920'de Resne Fotoğrafhanesi'nin karanlık odasında Mehmet Bey'in yanında çırak olarak çalışmaya başladı.
- Şinasi Barutçu was born in 1906 in Istanbul and in 1920, he started to work as an apprentice under Mehmet Bey in the darkroom of Resne Studio.
- 1921'de İstanbul Muallim Mektebine girdi ve 1926'da resim öğretmeni olarak mezun olduğu okulda göreve başladı.
- In 1921, Barutçu entered the Istanbul Teachers' School and in 1926, he started working at the same institution as a painting teacher.
- 1928 yılında Millî Eğitim Bakanlığı'nın sınavını kazanarak eğitim için Almanya'ya gönderildi Institut für Werkpädagogik Köln (İş Muallim Mektebi) ve Pädagogische Akademie Bonn'da (Pedagoji Akademisi) yüksek eğitimini tamamladı.
- He passed the exam of the Ministry of National Education in 1928 and he was sent to Germany for education. Barutçu completed his higher education at Werkpädagogik Köln (Craft Pedagogy Institute Cologne) and Bonn Pädagogische Akademie (Academy of Pedagogy in Bonn).
- 1932'de Türkiye'ye döndü ve Ankara Gazi Enstitüsü, Resim-iş Bölümü'nde göreve başladı. Aynı yıl fotoğrafın da bir sanat dalı olduğunu çalıştığı kuruma kabul ettirdi, zorunlu ders olarak müfredata aldı ve bu dersin öğretmenliğini de üstlendi.
- After his return to Turkey in 1932, he was appointed to the Ankara Gazi Institute for Education Arts-Crafts Department. During this period due to his effort of establishing photography as a branch of art it was included in the curriculum as a compulsory subject. He later toughed this course.
- 1932-1936 yılları arasında yaz aylarında bisikletle Türkiye'yi gezdi ve gördüklerini fotoğrafladı.
- During the summers of 1932 – 1936 he travelled Turkey with a bike and photographed what he saw in his trips.
- Türkiye'de Leica fotoğraf makinasını alan ilklerdendi.
- Barutçu was one of the first to buy a Leica in Turkey.
- Halkevlerinin açılmasının ardından fotoğraf amatörleriyle çalışmalar yaptı ve yurt çapında fotoğraf yarışmaları düzenlenmesine öncülük etti.
- After the opening of Halkevleri (People's Houses) he worked with photography amateurs. Şinasi Barutçu also pioneered in the organization of photography competitions across the country.
- 1936'da olimpiyatları görüntülemek üzere gittiği Berlin'de çektiği fotoğraf ile 'Olimpiyat Fotoğraf Yarışması'nda ikincilik ödülünü aldı
- In 1936, he went to Berlin to view the Olympics. Barutçu took second place in the 'Olympic Photography Contest'.

■ Ankara Halkevlerinin ülke genelinde açtığı fotoğraf yarışmalarında 3 yıl üst üste birincilik ödülünü kazandı

■ Three years in a row, he won the first prize in photography contests held by Ankara Halkevleri.

■ 1943'te Basın ve Yayın Umum Müdürlüğü'nde fotoğraf şefliği yaptı.

■ In 1943, Barutçu worked as the Chief Photographer at the Generale Directorate of Press and Publications.

■ 1945'te Cilo Dağı'na (Reşko Zirvesi) tırmandı ve bölgeye ait fotoğraflardan oluşan geniş bir koleksiyon hazırladı.

Aynı yıl Safder Sürel'le birlikte Türkiye'nin ilk fotoğraf dergisi 'Amatör ve Profesyonelin Foto Dergisi'ni çıkardı.

■ Şinasi Barutçu he went to the Cilo Mountains and Reşko Peak in 1945 and prepared a large collection of photographs of the region. In the same year, together with Safder Sürel, Barutçu published Turkey's first photography magazine, 'Photo Magazin for Amateurs and Professionals'.

■ 1947 yılında dergilerde çıkan fotoğrafla ilgili yazılarının bir araya toplanmasıyla oluşan 'Foto Konuşmaları' Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Gazetesi Yayınları'ndan çıktı.

■ In 1947, he published the book 'Photo Talks' Foto Konuşmaları) as a collection of his articles about photography that he previously had published in various magazines.

■ 1950'de Ankara'da arkadaşlarıyla TAFK (Türkiye Amatör Foto Kulübü) adıyla, Türkiye'nin ilk fotoğraf kulübünü kurdu.

1950'lerde Amerikalıların Türkiye'de düzenlediği 'Marshall Fotoğraf Yarışması'nda birincilik, ikincilik ve üçüncülük ödüllerini yaptığı foto-montajlarla kazandı. Aynı yıl Milli Eğitim Bakanlığı'nın kurduğu, Öğretici Filmler Merkezi Müdürü oldu.

■ 1950, he established Turkey's first photography club under the name TAFK (Amateur Photography Club of Turkey) in Ankara. This club would form the core of IFSAK (Istanbul Amateur Photography and Cinema Society). During 1950's he won the first, second and third place awards in 'Marshall Photography Contest' with his photomontages. He became the principal of Educational Films Center which was formed by the Ministry of National Education.

■ Almanya'da Agfacolor ve Duxocrom renkli fotoğraf eğitimleri aldı. 1953 yılında Türkiye'yi temsilen ABD'de yapılan UNESCO'nun kültür yardımı toplantısına katıldı.

■ He completed two Agfacolor and one Duxocrom color photography courses in Germany. In 1953, he was invited to USA in order to represent Turkey at the cultural aid meeting of UNESCO.

■ 1955 yılında Türkiye'de renkli fotoğraflardan oluşan ilk sergiyi Adana'da, 1956 yılında ikincisini Ankara Milli Kütüphane'de açtı.

■ In 1955, he opened his first exhibition of color photographs in Adana. One year later, he exhibited at the Ankara National Library.

■ 1957'de Amerikan Weston Woods Film Stüdyosu'na, yapılmak istenen Atatürk filmi için malzeme sağlama ve hareketli kısımları filme alma konusunda yardımcı oldu.

■ In 1957 he provided help for equipment and filming for the Atatürk movie which was wanted to be produced by American Weston Woods Film Studio.

■ 1958'de Türkiye Amatör Foto Kulübü'nün (TAFK) Uluslararası Fotoğraf Sanatı Federasyonu'na (FIAP) üye olmasını sağladı.

■ In 1958 he made TAFK (Amateur Photography Club of Turkey) a member of FIAP (International Federation of Photographic Art).

■ 1959'da Trabzon'da Amatör Foto Kulübü kurulmasına önyak oldu.

■ In 1959 Barutçu supported the establishment of the Amateur Photography Club in Trabzon.

■ 1967'de İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü Foto Kulübü'nü kurdu.

■ In 1967, Şinasi Barutçu founded Istanbul Atatürk Education Institute Photography Club.

■ 1970 yılında emekli oldu.

■ He retired in 1970.

■ 1975 yılında oğlu Ergun Barutçu ile 'Fotoğrafide Kompozisyon' adlı kitabı Fotokolor Yayınları'ndan çıktı.

■ In 1975, together with his son Ergun Barutçu, he published the book 'Composition in Photography' (Fotoğrafide Kompozisyon, Fotokolor Yayınları).

■ Fotoğrafın yanında resimle de ilgilenen Barutçu, suluboya çalışmalarını 1978'de Akbank Nişantaşı Sanat Galerisi ve 1982'de Urart Sanat Galerisi'nde sergiledi.

■ Barutçu was interested in painting as well as photography. He opened solo exhibitions in 1978 at Akbank Nişantaşı Art Gallery and 1982 at Urart Sanat Art Gallery.

■ 1985'te doğduğu yer olan İstanbul'da yaşama veda etti.

■ Şinasi Barutçu died in Istanbul in 1985.

